

မန် မြန်မာ အင်္ဂလိပ်

Three Languages

MON
BURMESE
ENGLISH

သံတံဇင် မုဒ္ဒဘာသာ
မုဒ္ဒဘာသာတရားတော်လက်စွဲ

A MANUAL OF BUDDHISM.

၉၄.၃
၇
၀၇၅၇

ဒန္တ ကေတုမတီ
နန္ဒလင် ရေး၊
ချင်ရေဝါဘာခရိုက်သံ

HADANTA KETUMATI. YE.

MON STATE - မွန်ပြည်နယ်

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုချက်အမှတ်(၆၅၆)

ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ်(၆၂)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်(၃၄၅)

ထုတ်ဝေသူ

ဘဒ္ဒန္တကေတုမတီ

ကင်းလွတ်ခွင့်မှတ်ပုံတင်အမှတ်(၆၂)

ရွာကလေးကျောင်းတိုက်

ရန်ကြီးအောင်ရပ်-ရေးမြို့။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးငွေသောင်း၊ မှတ်ပုံတင်အမှတ်(၀၄၂၉)မြ

သုဝဏ္ဏဝံသစာပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ်(၃)၊ ရွှေတောင်ရပ်၊ ရွှေတောင်လမ်း

မော်လမြိုင်မြို့။

မျက်နှာဖုံးရိုက်....သုဝဏ္ဏဝံသစာပုံနှိပ်တိုက်

အုပ်ရေ (၁၀၀၀)၊ တစ်ထောင်

ပထမအကြိမ်ပုံနှိပ်သည်

ရိုက်ပြီးသည့်နေ့(၈-၁၂-၈၃)

ဓမ္မဒါန

ကဝိဘဒ္ဒန္တကေတုမတိ

THE KA WI BHADANTA KETUMATI

ဘာစရိုက်သံ ချင်ရေဝ်။

အဘယ့် ဒါနိုလိင်
ကရဲဘာန်စိုပ်
၂ ခ. ၇၄

နိဒါန်း

○ပြကိုဟ်ဝံ မှုမူလခေံ ရန်တို့ကိုကွးဘာ မွဲဟာန် ကျောံဒါယကာဂမ္တိုင်ရောင်။ တၣ်ခင် တို့မှုကုပိုန် ကျၢ်တြိ လိုမှုကိုလညာတ် ဒွဲဒဲမၣ်ပခါန်တံၣ် ဆဲး ခမ္မန်ပိတ်ဖြဟတ်တဲ ဝံစောန်ထွးကိုရ။

ပြကိုဟ်ဝံ ကောန်ငှာသွတ်ဂမ္တိုင်ကိုလေဝ် ညံင်ဝံ ရပ်စပ်စကာမာန် ပွဲဒၣ် ပြကိုဟ်လိက်မၣ် ဗုဒ္ဓဘာ သာမ္မဲတဲ၊ ဝင်ဂမ္တိုင်မၣ်သွိုင်ဗုဒ္ဓဘာသၢၣ် နဂလာန် သာမညဘာသာ မလေဝ်သွာအိုတ်၊ ဆမသွတ်ရထ ဝံ ပိတ်ဖြဟတ်တဲ မဝံစီပျး စောန်ထွးလဝ်ရောင်။

ဤကျမ်းသည် ကျေခင်းသားများနှင့် တကာများအတွက် မူလရင်း ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ ပဓာနအမြင်ဖြစ်သော အချို့တရားတော်များကို ခပ်တိုတိုဖြင့် ကြီးစား၍ ညွှန်ပြထားသည်။

ဤကျမ်းသည် ကလေး သူငယ်များလည်း ပုဒ္ဓဘာသာ ဖတ်စာ ကျမ်းအဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြု သင့်လျော်နိုင်အောင် အရိုးဆုံး ဘာသာစကားနှင့် ပုဒ္ဓဘာသာ အခြေခံတရားတော် များကို တတ်နိုင်သလောက် ကြီးစား၍ ရေးသား ဖော်ပြထား ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၁၁)

နိဒါန်း

This book is primarily meant for students and laymen. My effort has been directed towards giving as briefly as possible the main phases of the Lord Buddha's same of teachings.

I have tried my best to present the fundamental teachings of Buddhism in simplest language possible, so that the book may also serve as a Buddhist reading book for children.

မာတိကာ

CONTENTS

လွှတ်ပွဲ	ပရူပရာ	မှတ်လိက်
----------	--------	----------

ခဏ်-၁။

၁	ပရူကမ်	၃
၂	ကုသိုလ်ကမ်မဲ့ (မဲ့နယ်ပွန်) ကုသလ ကမ္မပထ (၁၀) ပြကာ	၅
၃	အကုသိုလ်ကမ် (မဲ့နယ်ပွန်) ဒုစရိတ် (၁၀) ပြကာ	၇

ခဏ်-၂။

၄	ဇာတိပဋိသန္ဓိ	၁၄
၅	ပရူသွက်ဝံပတော်ကေတ် ဘဝဇာတိ အတိက်	၁၄
၆	ဘဝသံသာရစက်ဂေတ်	၁၆
၇	ဗိုဘဝသံသာရစက်အဆက်ပိုတ်ပုဂ္ဂိုလ် အိုတ်အာတုံ ဝံင်ကြိတ်တိတ်ဗူးနူသံသာ ပွဝံလ္လူတပ်တးအာသင်ဏံ	၁၉
၈	နယ်ဗိုဇာတိကိုမရဏ မွးတ္တိဒ်	၂၀
၉	ဝေဂစိုတ်ပန်သင်	၂၂

(စ)

မာတိကာ

ခဏ်-၃။

၁၀ ခပ်အရိယသစ္စပန်ပြကာ ၂၄

ခဏ်-၄။

၁၁ ခပ်မဂ္ဂင်ဒစာံပြကာ ၂၀

ခဏ်-၅။

၁၂ နိဗ္ဗာန် ၃၂

၁၃ နိဗ္ဗာန်၌ ခြင်္စင်တွဲမွဲသင်ရဟာ ၃၃

၁၄ သောပါဒိသေသနိဗ္ဗာနခါတ် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနခါတ် ၃၅

၁၅ နိဗ္ဗာန်မွဲ၌ နွံဒ္ဓါဲလိုရာ ၃၅

(အခန်း - ၁)

၁။ ကမ်အကြောင်း ၃

၂။ ကုသိုလ်ကမ်၊ တနည်း၊ ကုသလကမ္မပထ(၁၀)ပါး ၅

၃။ အကုသိုလ်ကမ် ဒုစရိုက်(၁၀)ပါး ၇

(အခန်း - ၂)

၄။ ဇာတီပဋိသန္ဓေ ၁၄

၅။ အတိတ်ဘဝဇာတိကိုယုံကြည်ရန်အကြောင်းများ ၁၅

၆။ သံသရာဘဝစက် ၁၆

မာတိကာ

(ဆ)

၇။	ဤသို့ သံသရာဘဝစက်အဆက်ဖြတ်ကင်းချုပ်၍ သံသရာကျွတ်လမ်း၊ လူ့တိလမ်း ပြောင့်တန်းသွား ခြင်းပုံ	၁၉
၈။	ဇာတိနှင့်မရုဏ် ဖြစ်ရခြင်းနည်းများ	၂၁
၉။	သေခြင်းတရားလေးမျိုး	၂၂
(အခန်း - ၃)		
၁၀။	အရိယ သစ္စာတရားလေးပါး	၂၄
(အခန်း - ၄)		
၁၁။	မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး	၂၀
၁၂။	နိဗ္ဗာန်	၃၃
၁၃။	နိဗ္ဗာန်သည် ဘာမျှမရှိခြင်းတရားဖြစ်ရမည်လော?	၃၄

CHAPTER I

1. Kamma	3
2. Kusala Kamma	4
3. Akusala Kamma	5

CHAPTER II

4. Rebirth	8
5. Reasons to believe in a Past birth	9
6. The Cause of this rebirth Process the wheel of life	10

c)

မာတိကာ

7. The Cessation of the wheel of life	12
8. Modes of birth and death	13
9. Four Kinds of deaths	14

CHAPTER III

10. The four noble truths	16

CHAPTER IV

11. The noble eightfold path	19

CHAPTER V

12. Nibbana	22
13. Is Nibbana nothingness	23
14. Sopadisesa and Anupadisesa
nibbana dhatu	23
15. Where is Nibbana?	24

မွန်စာကလ္လ

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ

(ခဏ်-၁)

ပရူကမ်။

ကမ်ဂှ် ပုမကောန်ကမောန် ဖွဲ့ကောင်ကာဂှ် ကဝိ
မွဲးရ။ ဗွဲတို့လ္လိတ် အဓိပ္ပါယ်တုန် - ကမ်ဂှ် ကုသိုလ်
အကုသိုလ် စေတနာ မွဲးရ။

အ္ဍာင်နူကျာ်တုအရှန်ကံ မကောန်ကမောန် ဖွဲ့
ကောင်ကာဂှ်တု ဇာပ်ဇာပ် မကောန် ဖွဲ့ကောင်ကာဂှ်
ကမ် ရဝံကော်ခစရ။ ကျာ်တြဲကို တုအရှန် ဂမ္တိုင်ဂှ်
ဟိုတ်မပလိုက်ကံ ခင်လောဘ အိုသိုတု ပုမဒးဆန်
စန်ကောန်ပေတု ကမ်တို့ပုန်ဂှ် ဟံမ္မဲရ။

ဆကမ် အတိက်ဂမ္တိုင်ဟေင် မမိက်သွး ကမ်ဟံ
သေင်။ စေတနာ အတိက် ပစ္စုပ္ပန် သိုခါဂှ် နှိကမ်
မာန်ရောင်။ ဣဏံဂှ် ဟိုတ်ကမ်သူကောင် ပြုပြေင်ဗက်
ကျင်နူတမ္ဘာတေံလေင် ဟံသေင်၊ ကုကြိဉ် အစေံ
သတ္တိလို၊ ဟံမ္မဲပြာကတ် မဂြောင်ဗွန်လပ် ဗွဲမသို့င်
သို့ဟ် အတိုင်အလိုဇကုပို သိုဟံမ္မဲကိုအထံက်အပင်
ဒးဒုင်လပ် သို့င်ဝန်တု နကိုကြိဉ် အစေံ သတ္တိဂှ်

စွဲလပ် လယိုင် ဣ။ ပို တဲ့ ဂကူခပ် မစွောန်ထွေးလပ်
 ဗွဲကိုပ်ကွာၵ်လေပ်ဟံ့သေင်၊ ဣဏံၵ် ကမောန်ကောင်
 ကာ ဇကုဇကုၵ်ဟောင် ဟိုတ်မကုၵ်စီရောင် ပဲ့ဣ။
 ဇကုဇကုတုံ၊ တွဟ်နပဲါကေံ ဝံင်တရ်ကမ်ပိုၵ် ပိုသွဟ်
 ရထမာန်ရ။

ကမ်ၵ် မၵ်ပွမကောန် မပွဲၵ်ကောင်ကာရ။ ဖိုမတံ့
 ဂး ဝိပါကၵ် မၵ်ပွမကလောင်ကောန် မပွဲၵ်ကိုဖို
 ကမ်ၵ်ရ။ ဣဏံၵ် မၵ်ဟိုတ်ကိုဖိုရောင်။ ။ ကမ်ၵ်
 တုပ်တညိုင်ရ်မကြၵ်ရ။ ဖိုဝိပက်ၵ် တုပ်တညိုင်ရ်
 သတ်ခေံရ။ သုကိုဟ်ဂမ္တိုင် မတုပ်တညိုင်ရ် ဝိပါ
 ကာ နိသံသၵ် သိုကိုပဲါဟံ့ဗူး မဒး အာ ဖိုဝ် ခၵ်ဖို
 အိုတ်ရ။

ဘဝဏံ ဟံ့သေင်သၵ်ၵ် ဘဝဂတ အဝိုင်ပိုတို
 ပလမ်ပြာတ်လပ်မဗီဇၵ် ပိုသွောံရတ်ၵ်ပလှ်ကေတ်
 ရ။ ပိုသွောံရတ်ၵ် ပလှ်ကေတ်တုံဏံၵ် ဘဝဏံ ဟံ့
 သေင်သၵ်ၵ် ဘဝကွာတေံ ပိုမပြာတ်တိုပလမ်စွဲလပ်
 တဲ့ မၵ်ရောင်။

ကမ်မွဲၵ် အလိုခေံကိုခေံၵ် ခေံၵ်စီဏောန်ဥပဒေ
 သ မွေသာတ်မွဲရောင်။ ဝိနံၵ်လေပ် ကမ်ၵ် ဟံ့ထေက်
 ကိုၵ်ညးမကိုစီဏောန်ဥပဒေသရ။ ညိုင်ရ် သဘာဝ
 ဓါတ်မွဲ မစေ့စပ်ဒိုင် အလိုအလိုၵ်ၵ်တုံ သာမည
 သဘာဝ စီဏောန်ဥပဒေသဂမ္တိုင်ၵ် ဟံ့မွဲပိုက်ကို

ညးမကို စီဏောန် ဥပဒေသရ။ သိုဟုံမွဲကို ပွမလုင် အကြာဒဒ္ဒစူးညးမွဲ ဗွဲမှးမလေင်စောန်ထွး အုင်ခုပ် စီရေင် ဟုံမွဲကိုဗွဲသဟဲဂ်ဒ်ထဲ ကံဂ် အလိုလိုဇကု ပြုမြေင်ဗဒ်ကေတ်ရေင်။

အနတ်မလေင်တ္တိုဗဒ်ကို ကမ်ဖိုမထေက်ကြိုက်ဂ် မဒ်အတိုင်ပကတိကမ်ရ။ ဟိုတ်တုန်-မတ္တိုဗဒ်ကိုဖိုရ။ ဖိုတုန်- မလဒ်ထွးကိုဟိုတ်ရ။ မပ^၀ဇာ် မတ္တိုဗဒ်ကို သတ်ရ။ သတ်ဂ် မလဒ်ထွးကိုမပ^၀ဇာ်။ သိုဇာ်ဂ် ဆက်ဆောံမံင်ရေင်ညွံရ။ ကမ်ကိုကမ်ဖိုဂ် စင်ဒိုင်ရ။ ဖိုဂ် တ္တိုဒ်ဇောန်မောင်တိုန် အလိုလို အတိုင်မဗဒ်ကို ဟိုတ်ရ။

(ကုသိုလ်ကမ်) မွဲနဲပုန် (ကုဆလကမ္မပထ)
ကုသိုလ်ကမ် မှုဗုတ် ၁၀ ပြကာရ။

ညးခေံဂ်တုန်-

- (၁) ဒါန = ပွမကိုဒါန။ ဣဏံဂ် ဖိုန်ကိုဖိုသဗ္ဗတ္တိ တသိုက်ရ
- (၂) သီလ = ပွမမင်မွဲသီ။ ဣဏံဂ် မဖိုန်ကိုဖို ပုဂံတ္တို ဒ်ပုဂကု မပြီကောံ မှုဗုတ်ဂုဏ်စူးစရဲဒဲ ကျာ်သီရ။

(၃) ဘာဝနာ = ပွမဇ္ဇော်ပွင် ကမ္မဋ္ဌာန် ဘာဝနာ။
ဣဏံ၍ မဇ္ဇိန်ကိုစို ကိုကိုဝံ့ဝေဠုမတိတ်ဗုး
နုဒဒိုက်သံသာ၊ ပညာမပြုပြီ၊ ပွမကိုဝံ့
တ္တိ၍ ပဲ့ရူပဘုံ အရူပဘုံရ။

(၄) အပစာယန = ပွမရှေ့သော်ရဂ် ကုညးမပွံမိမ
အွာ ရတ်ပိပြကာ။ ဣဏံ၍ မဒ်ဟိုတ်ကို
ဝံ့တ္တိ၍ ပဲ့ဂကူတောင် ဒတောင်မပြီရ။

(၅) ဝေယျာဝစ္စ = ပွမ ပွဲ၊ ဝတ်ဇ္ဇော်သွတ်ပဲ့ညးမပွံ
မိမအွာ ရတ်ပိပြကာ။ ဣဏံ၍ မဂလိုင်
ကိုတို့ဗုဒ်ဂတကြ မသ့ လးဇ္ဇော်ကူး။

(၆) ပတ္တိဒါန = ပွမဇိန်ဝိုန်ကို သွက်ကုသိုလ်
ကုညးညွှာင်။ ဣဏံ၍ မဒ်ဟိုတ်မဲ့ ပွမ
ဖဲအိဂ်၊ ဣကိုဝိုန်ခြပ် ပဲ့ဘဝဂတ။

(၇) ပတ္တာနုမောဒနာ = ပွမ အိုဟ် တို့ဟ် ကေတ်
သွက် ကုသိုလ်ညးညွှာင် ပွဲ၊ လဝ်။
ဣဏံ၍ ပဲ့ဇ္ဇာတ်ဇ္ဇာတ်ဘဝ ဒွဲအာတ္တိ၍
၍ ဇ္ဇော်မောင်ကိုဝေဠုကုသိုလ်ရ။

(၈) ဓမ္မသဝနာ = ပွမကလင်ပင်မှိုင်ဝေဠု။ ဣဏံ၍ ကို
ဝေဠုပညာ ဇ္ဇော်မောင်တိုန်ရ။

(၉) ဓမ္မဒေသနာ = ပွမတံ့ဝေဠု။ ဣဏံ၍ ကိုဝေဠုပညာ
ဇ္ဇော်မောင် ပြာထာအာရ။

(၁၀) ဒိဋ္ဌိ ဇုကမ္မ = ပွ မှုံ ကို ကွေတ် လှူ တပ် တား။
ဣဏံ၍ ဇွော်ပွပ် ဂလိုင်ကို ဝေသဒ္ဓါ
ဇကုဇကုရ။

ရူပ ဇျာန်မသုန်၊ အရူပ ဇျာန်ပန်တံ၍ ဗွဲအတိုင်
လွေင် မဆက်ဆောံကို ကုသိုလ်ကမ် မစပ်ကိုရူပဘုံ၊
အရူပဘုံရ။

(အကုသိုလ်ကမ်)

ဟိုတ်နူ ကာယ ဝစီ မနော တံ၍ အကုသိုလ်ကမ်
ဒြအာ ၁၀ ပြကာရ။

(ကာယ) ကမ်မတ္တိဒြ ဟိုတ်နူကာယ ၃ ပြကာ
မွေးတုန်-

- (၁) ပါဏာတိပါတ = ပွမဂစိုတ်လမျီသတ်။
- (၂) အဒိန္နာဒါန = ပွမဂိုင်ကွတ်ကေတ်ဒြပ်ညး။
- (၃) ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ = ပွမဖအာတ်ဒွေတ်မမှာ
ရာပွဲကာမဂုဏ်။

(ဝစီ) ကမ်မတ္တိဒြဟိုတ်နူပါင် ၄ ပြကာမွေးတုန်-

- (၁) မုသာဝါဒ = ပွမဟိုဂလာန်ထမုန်တလန်။
- (၂) ပိသုဏစါစာ = ပွမ ဟို ဂ လာန် ဗျို လ အ က်
အကြာညးစါမသိုက်ဆာန်ရေင်ညွံ။

- (၃) ဖရသဝါစာ=ပွမဟိုဂလာန်သကားမြတ်။
- (၄) သမ္မပ္ပလာပ=ပွမဟိုဂလာန်သွံသာ။

(မနော) ကမ်မတ္တိန္ဒ ဟိုတ်နူစိုတ် ၃ ပြ ကာ
 မှူးတုန်-

- (၁) အဘိဇ္ဈာ=ပွမစောန်စိုတ်ကိုသမ္မတ္တိညးညွှာင်။
- (၂) ဗျာပါဒ=ပွမပွောတ်စိုတ်ကိုသမ္မတ္တိညးညွှာင်။
- (၃) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ=ပွမုလညာတ်မပုန်ဂတး။

မဂစိုတ်ကောံမှူး၍ မပလိုကောံသတ် မမိက်ကိုမဲ့မဲ့
 မှူးကိုလမျိုးမှူးရ။

ဗွဲပါဠိပါဏမှူး၍ လမျိုးနာမ်ဝိညာဏ် မစပ်ကိုဘဝ
 တွတ်ခြာညးမဲ့ညွှာင်မှူးရ။ ဟံ့ကိုရုပ်နာမ် ဇီဝိတိဇ္ဇ
 ဒတုံဇော်အလိုလိုသိုက်သိုက်တဲ ပွကိုဒတုံဇော်မပြဟ်၍
 ပါဏာတိပါတ မှူးယုရ။

တိရစ္ဆာန်ဂမ္တိုင်လေဝ် တွဲလုပ်လွှတ် ပွဲသတ်မှူးကို
 လမျိုးဖွဲ့တ်ရ။ ဝိနိဂ္ဂလေဝ် တွဲဆုဂမ္တိုင်တုန် ဟံ့တွဲ
 လုပ်လွှတ်ရ။

(၁) ဝံဒိုက်ပေင်ကိုပါဏာတိပါတ အကုသိုလ်
 ကမ်၍ အတိုင်မဲ့သွင် အင်္ဂ ၅ သ် ဒးဒိုက်ပေင်
 ရောင်။

(က) သတ်။ (ခ) ဝုမစုတ်သန္တိဂးသတ်။ (ဂ) စိတ်မမိက်ဂစိတ်။ (ဃ) လ္လီပရာပုမဂစိတ်။ (င) ဟိုတ်နုလ္လီပရာဂ်ဟေင် မဒးချိတ်အာ။

ခုတ်ပါဏာတိပါတအကုသိုလ်ကမ်ဂမ္ဘိုင်ဝံတုန်-
ပွအယုက်မဝေံ၊ ဝုမတ္တိဒ်ယဲဘဲမဂ္ဂိုင်၊ နမစဂ်စူးသဲ
အာနုညးမသိုက်ဆာန်ဂ် ပုမဒးဒ်ဒိုင်စံင်ဘူသောက
လ္လှိုင်၊ ပုမ္မုက်စိတ် မဖေက်ဂမိက်ဒိုင်လ္လှိုင်။

(၂) ဝံဒိုက်ပေင်ကို အဒိန္နာဒါန အကုသိုလ်
ကမ်ဂ် အင်္ဂ ၅ သင် ဒးဒိုက်ပေင်ရောင်။

(က) ဒဒ်ဒြပ်ညးညွှာင်။ (ခ) ဒဒ်မ္မုက်စုတ်သန္တိဂး
ဒြပ်ညးညွှာင်။ (ဂ) စိတ်မမိက်ကုတ်။ (ဃ) ပုမ
သုလ္လီပရာ။ (င) နကိုလ္လီပရာဂ် ပုမဂိုင်ကုတ်
ကေတ်ဏာ။

ခုတ်အဒိန္နာဒါန အကုသိုလ်ကမ် ဂမ္ဘိုင်ဝံတုန်-
ပုမဒ်ဒိုင်၊ ပုမဒးဒ်ညးဒိုက်မယုတ် မအောန်ကိုပိုန်
ကုသိုလ်၊ ပုဟဝံဒိုက်ပေင်ကိုပွက်ဆန္ဒ၊ ဗွဲကိုညး
တဲ မွးဂယိုင်အာလမျီ။

(၃) ဝံဒိုက်ပေင်ကို ကာမေသုမိစ္ဆာစာရအကု
သိုလ်ကမ်ဂ် အင်္ဂ ၄ သင် ဒးဒိုက်ပေင်ရောင်။

(က) ဝတ္ထုဟဂင်္ဂင်အာကုၤ။ (ခ) စိတ်မမိက်သိမ်
 ဝိင် ပဲ့ဝတ္ထုဟဂင်္ဂင် အာကုၤၤ။ (ဂ) သွလ္လိပရာ
 မမိက်သိမ်ဝိင်။ (ဃ) နကိုမဂ်ဇကု မသွအာသာဒ
 ကို ပုမအာစိပ် ပဲ့မဂ်ညးညွာင်။

ခုတ်ကာမေသုမိန္ဒာစာရ အကုသိုလ်ကမ် ဂမ္ဘိၤ
 ဝံတုန်-

ပွမုၤကိုသွသကြါဂမ္ဘိၤ၊ ပုမဒးပံင်ဖက်ကိုသွန္တာဟံမ္မ
 ဝိက်၊ ပုမဒးအာတ္တိၤဒြဘဝမ္မိဟ်မြ၊ ဟံသေင်သတ်ၤ
 သွးဒြနပံခမ္မၤရောင်။

(၄) ဝံဒိုက်ပေင်ကို မုသာဝါဒ အကုသိုလ်ကမ်
 ဝိ အင် ၄ သင် ဒးဒိုက်ပေင်ရောင်။

(က) ဝတ္ထုဟံဒုၤမြ။ (ခ) စိတ်မမိက်လှေ့ လှန်စ။
 (ဂ) လ္လိပရာမစိန်ညွၤ ကျောံစိတ်မမိက်ကိုအောတ်
 ယောင် မှာရာ။ (ဃ) ပုမတ္တိကို ဝိက်အဓိပ္ပာယ်ၤ
 ကုညးညွာင်။

ခုတ်မုသာဝါဒ အကုသိုလ်ကမ်ဂမ္ဘိၤဝံတုန်-
 ပုမဒးဒုင်ဒုၤဒိုက် ရာန်ညွိတ် ဝိကတာန် နဂလာန်
 မလက်ကွေဟ်။ ပုမဒးဒုင်ပျုတ်ဗြေက်။ ညးဟံပွေဟ်
 စဇကု။ သွန်ပါင်မသသမ္ဘိၤရောင်။

(၅) ဝံ့ဒိုက်ပေင်ကို ဝိသုဏဝါစာ ကုသိုလ်ကမ်
၌ အင်္ဂ ၄ သင် ဒးဒိုက်ပေင်ရောင်။

(က) ညးမွဲညွာင် မဂင်ဂ်ဂြိုဟ်ပလီ။ (ခ) မိင်ဒး
ဂလာန်အဲမဗျက်အကြာဝံ့ထဲ ညးတံထံဝံ့ ဒးစးသဲ
ခြာအာတုဟ်တုဟ်အိုတ်ရောင် ရဝံ့ ဒဒ်မသေင်တူရူ
ကို ပွမပါဒကး သဲခြာအာ။ (ဂ) ကြက်သိုက်
ဆာန်အဲရောင် ရဝံ့ ပုမုာ်ကိုသွလ္လီပရာ မုာ်ပွက်ကို
သိုက်ဆာန်ဇကု။ (ဃ) ပွမဗ္ဗိကို ညးသဘ
အဓိပ္ပာယ်၌။

ဒုဟ်ဝိသုဏဝါစာ အကုသိုလ်ကမ်ဝံ့ သိုဟံ့မွဲကို
ဟိုတ်မရမ်ဂင်၌ မိတ်သဟဲ မလေင်လိုလင်၌ရောင်။

(၆) ဝံ့ဒိုက်ပေင်ကို ဖရသဝါစာ အကုသိုလ်
ကမ်၌ အင်္ဂ ၃ သင် ဒးဒိုက်ပေင်ရောင်။

(က) ညးမဂင်ဂ်ဒးဒိုင်ကွေဟ်လက်။ (ခ) မပွောတ်
စိုတ်။ (ဂ) ပွမကွေဟ်လက်။

ဒုဟ်ဖရသဝါစာ အကုသိုလ်ကမ် ဂမိုင်ဝံ့တုန်-
စိုန်ဟံ့မွဲကိုဒုဟ် သက်သက်ကိုလေင် ပုမ္မဒိုင်ကုဟ်
မေ့ညး။ ဝုဒ်ရမ္မာင်ညွာတ်မြဟ်။

(၇) ဝံ့ဒိုက်ပေင်ကို သမ္ပပုလာပ အကုသိုလ်
ကမ်၌ အင်္ဂ ၂ သင် ဒးဒိုက်ပေင်ရောင်။

(က) ဒဋ္ဌမဗ္ဗေတံကိုပုမဟိုဂါန်မသတ္တုဖို။ (ခ) ပုမဟိုဂါန်မသတ္တုဖို မှုသဘမဋ္ဌသင်္ဂြ။

ဒုဟ်သမ္ပပ္ပလာပ အကုသိုလ်ကမ် ဂမ္ဘိင်ဝံတုန်- မှုကိုအဝယ်ကာယဂမ္ဘိင်မယုတ်ခေက်။ ဒဋ္ဌဂလာန် ဟဂင်ပတေ။

(ဂ) 'ဒြပ်ဝံ ယင်ဒြပ်ဒြပ်အဲမွး ဩခိုဟ်သန်ရ' ရဝံ ပဲခင်အဘိဇ္ဈာဂ် မှုကိုအာကာရလက်သန် ကသပ်စိုတ်သင်ဝံရ။

ဝံဒိုက်ပင်ကိုအဘိဇ္ဈာ အကုသိုလ်ကမ်ဂ် အင်္ဂ-၂ သင် ဒးဒိုက်ပင်ရောင်။

(က) ဒြပ်ညးမွ့ညှောင်။ (ခ) ဒြပ်ဝံ ယင်ဒြပ်ဒြပ်အဲမွး ခိုဟ်သန်ကုအဲရ ရဝံ ပုမှုကိုစိုတ်လှောင်တယျောင် တူရ။

ဒုဟ်အဘိဇ္ဈာအကုသိုလ်ကမ်ဝံတုန်- ပုဟဝံဒိုက်ပင်ကို ဝိုက်စိုတ်ဇကုဇကုရ။

(ဇ) ဝံဒိုက်ပင်ကို ဗျာပါဒ အကုသိုလ်ကမ်ဂ် အင်္ဂ ၂ သင် ဒးဒိုက်ပင်ရောင်။

(က) သတ်မွ့ညှောင်။ (ခ) ပုမချင်ကသပ်ကိုသတ် ဂ် လိုလင်အာ။

ခုတ်ဗျာပါစ အကုသိုလ်ကမ်ဂိဉ်တုန်-
ရပ်သင် ဟဝံကျေပ်ဂေါဝ်။ ပွမ္ပုံကို ယဲ ဘဲ မဂ္ဂိဉ်။
ပွဒ်ဒ်မ္ပုံကို သဘမဂ်ဂ်ကုတ်မေ့။

(၁၁) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၌ နှလညာတ်မမှာရာရ။ ကွေတ်
မမှာရာဂိဉ် ညိုင်ရမတ္တိကို ပွမပဲါကို ပွကေင်ကာ
မ္ပုံကိုစို၌ တ္တလုပ်လို့တ် ပွမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝံရ။

ဝံဒိုက်ပေင်ကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအကုသိုလ်ကမ်ဂ် အဂ်-
၂ သင် ဒးဒိုက်ပေင်ရေင်။

(က) ဒ်ကွေတ်မပုန်ဂတး ဗွအာကာရ မဂ်ဂ်
ဂိုင်ကေတ် ဝတ္ထုမဂ်ဂ်ဂိုင်ကေတ်။ (ခ) ဩနအာ
ကာရဗွကို နဒ်အာကာရမဂိုင်ကေတ် ကွေတ်မပုန်
ဂတး၌ စိုတ်ညး၌ ပွမတန်တံဒိုင်။

ခုတ်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အကုသိုလ်ကမ်ဂိဉ်တုန်-
ပွမစေ့စပ်ကို ဒ်ဒ်မယုတ်မား ပွမ္ပုံပညာ မယုတ်
ဒေက်။ ပွမ္ပုံကို ညာတ်ပညာမမိစို။ ပွမ္ပုံကိုယဲဘဲ
ဂိုင်သေ့ဝဲ။ ပွဒးချင်ကသပ် သွက်ညးဝံတ္တိန်ခုတ်။

(ခဏ-၂)

ဇာတိပဋိသန္ဓိ။

ကမ်ဂ် သိုကိုပဲါကေ့ဟံ့ပုးထု ဒးတ္တိုဗဒ်ဒ် ဇာတိ ပဋိသန္ဓိရ။ ကမ်အတိက်ဂ် ပြုပြေင်စီရေင်ကို ဘဝ ဇာတိပစ္စုပ္ပန်ရ။ ကမ်ပစ္စုပ္ပန်ဂ် ဗွဲမစင်ကို ကမ် အတိက်ဂ် ပြုပြေင်စီရေင်ကို ဘဝဇာတိ အနာဂတ် ရ။ ဘဝပစ္စုပ္ပန်ဂ် နှိအဆက်တောင်ဒတောင်ကောန် ဇာတိ ဘဝအတိက်တု ဗွဲမွဲဒးအလန် ဇာတု ဇာတုဂ် ကလေင်ဒ်မိမ ဘဝအနာဂတ်ပုန်ရ။

ပစ္စုပ္ပန်ဂ် ဟံ့ဒးကေတ် သက်သီရ။ ပွမ ဝံ့မိင် ကေတ် အတိုင်စွတ်သန္တိလင်ဂ် နှိဒျင် သက်သီ အတိက်ရ။ ပွမစင်ခြင် ကောံပွမစန်စာဗွဲကိုဝ်ကွာဂ် နှိဒျင်သက်သီအနာဂတ်ရ။

(ပရုသွက်ဝံ့ပတေ်ကေတ်ဘဝဇာတိအတိက်)

ကျာ်တြိဂ် ပုဇာတိပဋိသန္ဓိဂ် မဒ်တုအာဏာ အသမ်ဇော်အိုတ်ရ။

‘သတ်တံဂမ္တိုင်ကေ့ဗွန်အာနုဗွဲဘဝထု အတ္တိဂ် ဗွဲဗွဲဘဝညွာင်ဂ် နဒ်ဗွဲစက္ခုညာဏ် မတူတ်ကို အာ နတ်မညွးဇာဒ်ဂ် အဲကျာ်ဝံ့ညာတ်ကေတ်ရ။ ဗွဲမပဗွဲ ကိုကမ်ညးဂမ္တိုင် ညးယုတ်ကိုညးမပြိုင် ကေ့ဗွန်

သရင်တတ်ကောံအာဂ်ကို၊ ညးရပ်ပရေအ်ကို ညး
ရပ်ကျေပ် ဂမ္ဗိုင်ကို၊ ညးဒိုက်ဂတ်ကို သေဋ္ဌိတံကို အဲ
ကျာ် ဝံ့ညာတ်ကေတ်ရံ၊ ရဝံ့ တို့မုာ်ကုဝိန် ကျာ်တြဲ
မ.တံလင်ရ။

ကျာ်တြဲ၌ သွက်ဝံ့လိမ်လှေအ်စအာ သိုက်သိုက်
သီသီ ကွးဗက်ကြဲဇကုတံ၌ ဟံ့မွဲကိုဟိုတ်ရ။

ကောန်ကွးကျာ် မကုင်ဗက် ဩဝါဒ ကျာ်တံ၌
ဇော်ပွပ်ညာဏ် ကောင်ကိုဟ်ခိုင်တီကေတ်တု တွဟ်
နကိုဟ်ခိုင်တီကေတ် ဘဝဇကုအတိက်တေံ၌ သွဟ်
ရထမာန်အိုတ်ရ။

ပုမဇော်ပွပ်တ္တိဗ္ဗဟ် ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏ် မုာ်ကိုအာန
ဘ'ဝံ့ ပိုင်ခြာလပ် ဆကျာ်ကို ကွးကျာ်ရဟံ့သေင်။
ညးမၤဗုဒ္ဓဘာသာကို၌၊ ညးဟံ့သေင်ကို ဗုဒ္ဓဘာ
သာကို၌၊ ညးမမိက်ကိုမွဲမွဲ ဆက်ဆေံပိုင်ပြီကေတ်
အစောံသတ္တိအာနဘ'ဏ်မာန်ရ။ ဣသိမဇ္ဈိမ ဒေသ
လ္လိဂမ္ဗိုင် နူကွာကျာ်ဟံ့တ္တိ၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏ်၊
ဒိဗ္ဗသောတညာဏ်၊ ပုမတီကေတ် စိုတ်ညးညွာင်
အစောံသတ္တိအာနဘ' မၤသင်ဝံ့ ဇော်ပွပ်ကျင်လပ်
အိုတ်ရ။

ဗွဲမဗွဲကိုနကနိဿယဥပဒေသဂကောံဗော်သွး
ဂမ္ဗိုင်၊ ညာဏ်မတီကေတ် ဘဝညးမကိုလောန်စ'
အာထုတံ၌ အလိုလိုဇကုပွပ်ဂထိုင်တု ညးလ္လိဂမ္ဗိုင်

မဝံ့မှီမှုဟ်တီကေတ် အဝဲလဇ္ဈေ ပရူပရာအတ္တပ္ပတ္တိ
ဘဝဇကုကိုပ်ကွာတ်ဂ္ဂလေဝ် မှုတ်အိုတ်ရ။ နူမတ္တံ
ဥဒါမန်၊ ဗွာ၊ အိန္ဒိယ၊ ဂျာမနီ၊ အင်္ဂလိက်တံဂ္ဂံတီ
စီင်ကေတ် သက်သီသာဓက ခိုဟ်ခိုဟ် ။

ဟိုတ်မူလတံ့ လွေင်တ္တိခဒ္ဒါဇာတိပဋိသန္ဓိဝံ့တုန်-
(ဘဝသံသာရစက်)

ဗွဲခမ္မန် ခပ်ကမ်မှုကိုရိုဟ်ခေံ ခပ်မောဟဂ္ဂ မဒ္ဒ
ဟိုတ်ဇာတိကို မရဏရ။ ဗွတ်လုက်ကာလ ခပ်ကမ်
မှုကိုသတ္တိအစောံဖြဟတ်ဂ္ဂ ဇာတိ ပဋိသန္ဓိ မှုအာ
လွိုင်ရ။ ပဲပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဗွဲမဒိုက်ပေင် လဏ္ဍထူး
စီပျးလပ်ကို လွေင် အဆက် သံသာရစက် တ္တိဒ္ဒ
ကုင်ဝံ့ရ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဂ္ဂ မဒ္ဒဆခပ် ဘဝ သံသာ ရ စက်
လွေင်အဆက်ဇာတိကိုမရဏဒးကတိဒ္ဒဒ္ဒင် ဂ္ဂိုင်ဂ္ဂိုင်
ကိုဝါရ။ နူကိစ္စ ဟိုတ်အာဒိကိုပ်ကွာတ်အိုတ်တေံ ခဒ္ဒ
နဲက ပွမချပ်ကသပ် မော်တိတ်ကုင် နူကပ်အဆက်
ဆက်ဟံ့သေင်ဂ္ဂ ဂပ်ဝ် သန္တိ ကေတ် ရ။ ဣဏံဂ္ဂ
မဆက်ဆောံ ကျောံ ဟိုတ်ဇာတိကို ဒုက္ခရ။ ခိန်ဂ္ဂ
လေဝ် ဣဏံဂ္ဂ ဗွဲတို့မယုတ် မတ္တိတ်ဖြဟတ် တူဟ်

န စ္စောန်ထွေးကို ဟိုတ်မူလ တွံ လမျီု သက်သက်၌
ဟံ့သေင်ရ။

အဝိဇ္ဇာဝေင်သစ္စပန်၌ နှိဟိုတ်ပဋ္ဌမ မူလတွံဘဝ
သံသာရစက်ရ။ အဝိဇ္ဇာ၌ မဂြောပ်ဗွန်လဝ် သမ္မာ
ဒိဋ္ဌိရ။

ဟိုတ်နူအဝိဇ္ဇာ၌ ခေံ့မှုကိုအဝိဇ္ဇာဟိုတ်မူလတွံ
မလေဝ်ဂလိင်ကို ပွမဂေင်ဘံ သံသာ ဝေင်ပုညာဘိ
သင်္ခါရ၊ အပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အာနဉ္စာဘိသင်္ခါရ
ဂမ္ဘိုင် ကတိ၌အိုတ်ရ။ ဓိန်၌သက်၌ကိုလေဝ် ပွကေင်
ကာမဆဲးဂမ္ဘိုင်၌ မၤမူလ အတိုင်နွံပိုက် တွဟ်န
တိတ်ဗူးနုဒုဟ်မှာသမိတ်သံသာ မကြံကြံဏံဝံရ။

ဟိုတ်နူသင်္ခါရ၌ ဝေင်ပိညာဏ်ကတိ၌ရ။ ဣဏံဝံ
အတိက်ကို ပစ္စုပ္ပန် ကိုဆက်ဆေံ အာရ။ ဝေင်
ညာဏ်မစပ်န့ၣ်ရံၣ်ဒိုင် အနက်မဲ့ဒမြိပ် ကတိ၌ကွၢ်မူး
သတ်ဝေင်နာမ်ရုပ် ကတိ၌ကွၢ်ရ။

ဟိုတ်နူဝေင်နာမ်ရုပ်၌ သဠာယတနတ္ထီၣ်ကွၢ်ရ။

ဟိုတ်နူသဠာယတန၌ ဝေင်ဖဿ ကတိ၌ကွၢ်ရ။

ဟိုတ်နူဝေင်ဖဿ၌ ဝေဒနာကတိ၌ကွၢ်ရ။

ဟိုတ်နူဝေဒနာ၌ တဏှာကတိ၌ကွၢ်ရ။

ဟိုတ်နူတဏှာ၌ ဝေင်ဥပါဒါန်ကတိ၌ကွၢ်ရ။

ဟိုတ်နူဝေင်ဥပါဒါန်၌ ဗွဲမဒးအလန်ဇကု၌ ကမ္မ
ဘဝ မလေဝ်စီရေင်စွတ်လဝ် အနာဂတ်ဇာတိ၌
ကတိ၌ကွၢ်ရ။

ဝေင်မဗျ။ ဝေင်မချိုတ်၌ သိုဝေင်ပဲါဟံ့ဗူး ဌာအာ
ဝေင်စို ဇာတိရောင်။

ဟိုတ်နူဝေင်ဟိုတ်မွဲ၌ ဝေင်စိုမွဲကတို၌မွဲး၊ ဝေင်ဟိုတ်
ဝံ့ ယင်လလံအာမွဲး ဝေင်စိုလေင် ဒးလလံ အာရ။
အဝိဇ္ဇာလလံပုဂိုတ်အိုက်အာ၌ ဝေင်ဇာတိ ပဋိသန္ဓိ
ပုမချိုတ်လေင် လလံပုဂိုတ်အိုတ်အာရ။

ဗွဲလတူ အတိုင်လွေင်ဝေင်ဟိုတ်ကိုဝေင်စို ပုမကတို
၌မွဲ၌ ဗွဲကြဲဆက်ဆေန်၌အာလို့န်ရ။ ခေံမကွိုင်ပုဗိုတ်
လင် နကိုအဝိဇ္ဇာတု ဇ္ဇောင်လွေင်လမ္ဗီ ကတို၌မွဲ၌
ဝံ့ ကတို၌ကွါင်နူလိုရော၌ ဟိုတ်ဟိုဟံ့မာန်တု မူလ
တူံလွေင်ဘဝသံသာရစက် ကတို၌မွဲ၌ဝံ့ စုတ်သန္ဓိ
ကေတ် ဟံ့မာန်ရ။ ဝိန်၌လေင် အဝိဇ္ဇာဝံ့ ကာလ
ပြိုင်အာဒ၌ပညာမွဲး ဇ္ဇောင်လမ္ဗီဝံ့ ပြိုင်ကောံအာ
ဒ၌နိဗ္ဗာနခေတ်ရ။ ကြဲန၌ လွှတ်လွေင်လမ္ဗီ ကတို၌
ဟံ့သေင်သ၌ လွှတ်သံသာ ကတို၌ကွါင်ရောင်။

အလံ့မွဲဂါထာ ညိုင်ရသ၌ဝံ့ ခုန်ပံင်ပွေဝံကေတ်
မာန်ရ-

- (ဟိုတ်နူ) အဝိဇ္ဇာ ဝေင်သင်္ခါရဂမ္ဘိုင် ကတို၌ကွါင်ရ။
- ။ ဝေင်သင်္ခါရမ္ဘိုင် ဝေင်ဝိညာဏ် ကတို၌ကွါင်ရ။
- ။ ဝေင်ဝိညာဏ် ဝေင်နာမ်ရုပ် ကတို၌ကွါင်ရ။
- ။ နာမ်ရုပ် သဗ္ဗယတန ကတို၌ကွါင်ရ။

- ။ သဠာယတန ဖဿ ကတိန္ဒြကုဉ်ရ။
- ။ ဖဿ ဝေဒနာ ကတိန္ဒြကုဉ်ရ။
- ။ ဝေဒနာ တဏှာ ကတိန္ဒြကုဉ်ရ။
- ။ တဏှာ ခပ်ဥပါဒါန် ကတိန္ဒြကုဉ်ရ။
- ။ ခပ်ဥပါဒါန် ဘဝ ကတိန္ဒြကုဉ်ရ။
- ။ ဘဝ ဇာတိ ကတိန္ဒြကုဉ်ရ။
- ။ ဇာတိ ပွမဗျ၊ ပွမချိတ်၊ ပွမစံင်တူ၊
 ပွမလရိအ်၊ ပွမဒိုက်၊ ပွမခိုက်၊ ပွမခိုက်၊
 ဗိုတ်ဟုံမိပ်၊ ပွမယံဒေတေဝ်
 ဂမ္ဘိုင် ကတိန္ဒြကုဉ်အိုတ်ရ။

ရဝံ ဟုံန့'ရက် မပ္ပံတသိုက် ဂကောံခပ်ဒိုက်
 သက်သက် ဣန္ဒြကုဉ်ရ။ ပ္ဍောပ် ၁ ၊ ဝံ ပဌမံ ၊ ဤ
 တုန်ဆက်ဆေံကိုအတိက်ရ။ လခေါင် ဂ ဤ ဆက်
 ဆေံကို ပစ္စုပ္ပန်ရ။ ဣတိ ၊ ဤ ဆက်ဆေံကို
 အနာဂတ်ရ။

(ဒိုဘဝသံသာရစက် အဆက်ပိုတ်ပုဂ္ဂိုလ်အာထုံ
 ဝိုင်တြိတိတ်ဗုဒ္ဓသံသာပွဝံလူ့တပ်တးအာသင်္ဂဏံ)
 ဟိုတ်နူ ခပ်အဝိဇ္ဇာမပုဂ္ဂိုလ်အာထုံ ခပ်သင်္ခါရပုဂ္ဂိုလ်
 အာရ။
 ။ ခပ်သင်္ခါရ မပုဂ္ဂိုလ်ထုံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏ်
 ပုဂ္ဂိုလ်အာရ။

- ။ ဝိညာဏ်မပွိုတ်တဲ့ နာမ်ရုပ်ဓါပွိုတ်အာရ။
- ။ နာမ်ရုပ်ဓါမပွိုတ်တဲ့ အာယတန ကြံပွိုတ်အာရ။
- ။ အာယတနကြံမပွိုတ်တဲ့ ဖဿ ကြံ ပွိုတ်အာရ။
- ။ ဖဿကြံမပွိုတ်တဲ့ ဝေဒနာ ပွိုတ်အာရ။
- ။ ဝေဒနာမပွိုတ်တဲ့ တဏှာ ပွိုတ်အာရ။
- ။ တဏှာမပွိုတ်တဲ့ ဥပါဒါန်ပွိုတ်အာရ။
- ။ ဥပါဒါန်မပွိုတ်တဲ့ ဘဝပွိုတ်အာရ။
- ။ ဘဝမပွိုတ်တဲ့ ဇာတိ ပွိုတ်အာရ။
- ။ ဇာတိမပွိုတ်တဲ့ ပွမဗျ၊ ပွမချိတ်၊ ပွမစံင်တူ၊ ပွမလရိအ်၊ ပွမဒိုက်၊ ပွမ့ၼ်စိုတ် ဟံ့မိင်၊ ပွမယံဒတေင် ပူဆာဗွဲမညွာတ်ဂမ္ဘိင် ပွိုတ်အာအိုတ်ရ။

(နိဗ္ဗိဇာတိကို မရဏ် မဒးတ္တိၼ်)

(ဇာတိ)=ခပ်မတ္တိၼ်ပန်သင်။

ဇာတိပန်ဂကုမ္မားတုန်-

(၁) အဏ္ဏဇ=သတ်ဂမ္ဘိုင်မကတိုဒ်ပဲ့ခမဲ။ ညိုင်ရသတ်ဂမ္ဘိုင် မပ္ပံကို ဂစံ၊ ငြိ တံရောင်။

(၂) ဇလာဗုဇ= သတ်ဂမ္ဘိုင် မတ္တိဒ် ပဲ့သိုဟန်ဗန် ဝံဂင်မိ။ မ္မိဟ်ဂမ္ဘိုင်အိုသို။ ဒေဝတ်ဘုမ္မဇ်လို၊ ဂမ္ဘိုင်။ တိရစ္ဆာန်ဂမ္ဘိုင် မတိက်သတင် ပဲ့ဝံဂင်မိ ဝှ် ဆက်ဆေံလုပ်အဝေါင် ဂကုဏံ ဖွါတ်ရ။

(၃) သံသေဒဇ= သတ်ဂမ္ဘိုင် မတ္တိဒ် ပဲ့မပ္ပံဟန်ဗန်အမြဲမြဲမောင် မသ ဝံတိုက်ခက်။ သွက်ဇကုဇကု ဝံကုတ်တ္တိဒ်တိုန် သတ်စုစုန်ဂမ္ဘိုင် မတ္တိဒ်ပဲ့မပ္ပံ အမြဲမြဲမောင်၊ မညှဲ၊ ဝံတိုက်ခက်တံဂှ်ရောင်။

(၄) ဩပါပတိက= သတ်ဂမ္ဘိုင် မကတိုဒ် ပြာကတ်တိုန် အလိုလိုဇကု။ ဗွဲမဂ္ဘိုင် ညးတံဂှ် မဒ်သတ်ညာတ်ကေတ် နကိုမ သာမည ဟံမာန်ရ။ ညးတံဂှ် တမ် ကိုက်ကွာတေံ သိုမပြုပြင် စီရင် လပ်တုဟဝံနိသသကေတ်မိမတု ပဲ့မ့ချိုဏ်ခဏ မသတ္တုစုတ်သဗ္ဗိဒ် ဣဒ်ကုင်အိုတ်ရ။ ဒေဝတ်ဂမ္ဘိုင် ပဲ့ဒုင်သွင်၊ ဣဂမ္ဘိုင်၊ ပြုတ်ဂမ္ဘိုင်၊ ဒုက္ခိတသတ်ဂမ္ဘိုင် ဒးဒင်စဒိုင် ဒုက္ခဝေဒနာ မညာတ်မြတ် ပဲ့တုံနရက်တံဂှ် လုပ်အဝေါင်၊ တူလုပ်လို့ဟ် ပဲ့ဏံ ဖွါတ်ရ။

(ခပ်ဂစိုတ်ပန်သင်)

ခပ်ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ ပိုင်ခြာစွတ်လပ် ပွဒးပကာ
ဂစိုတ် ဟိုတ်နူဟိုတ်ပန်သင် ဗွဲသွင်ထံရ။

(၁) အာယုက္ခယမရဏ=ဟိုတ်အာယုက်မအိုတ်
တု ပွဒးပကာဂစိုတ်။ ဟိုတ်နူမဗျူ မဂ္ဂတီကေတ်
ဗွဲသာမည၊ ပွဒးချိုတ် ဗွဲဓမ္မတာ၌ မဒြဂကူ သင်
ထံမာန်ကိုရ။

(၂) ကမ္မက္ခယမရဏ=အစောံသတ္တိဇနကကမ်
အိုတ်အာထုဟေင် ပွဒးပကာဂစိုတ်။

(၃) ဥဘယက္ခယမရဏ=ဒတန် အာယုက် ကို
အစောံသတ္တိဇနကကမ် ဝါပြကာအိုတ်အာထု ပွဒ
ဒးပကာဂစိုတ်။

(၄) ဥပစ္ဆေဒကမရဏ= နူ ကွာ အ ပိုင် အ ခြာ
ဒတန်အာယုက် ဟဂ္ဂံအိုတ်ထီ ပုဗ္ဗေချိုတ် ခဏခပ်
မသတ္တုစွတ်သန္တ ဝါပြာင်ကုင်တု ကမ်ဗွဲ မဇ္ဇေင်ဂိုင်
ကိုဖြဟတ် ဟိုတ်မတ္တုတ် ပပိုတ် ကေံတု ပွဒးပ
ကာဂစိုတ်။

ပွဒးပကာဂစိုတ် ပဌမ ဝိသင်၌ ကာလမရဏ၊
ကြအိုတ်မွဲ၌ အကာလမရဏ ရံဗ္ဗညးကော်ခစရ။

ဗိုဥပမာတုန်- ခွေက်မွဲ၌ ဟိုတ်နူဟိုတ် ပန်သင်
ဗွဲသွင်တေ ပွတ်သွးပုဂိုတ်အာရေင်။ ပရက်ပွမအိုတ်

အာ။ ကောင်ပွမဇတ်အာ။ ကောင်ကိုပရက် သိုဓါပွမ
ဇတ်အိုတ်အာ အနက်မွဲခမြိပ်။ ညိုင်ရကျာကို ဟိုတ်
လှိုမဒ်ကုင်မွဲချိုန်ခဏ မသတ္တုစုတ်သန္တ ဟဲ့ကို
အစပ်။ ဣဝံပန်သတ်တံရောင်။

တုတ်ညိုင်သတ်ဂ်ကိုရ ညးမွဲ ပွမဒးပကာဂစိုတ်
ဂ် ဟိုတ်ဟိုတ် ပန်သတ် အတိုင် စှောန်ထွေးလပ် ဗွဲ
ဗွဲဂ်ရ။

(ခဏ်-၃)

ခပ်အရိယသစ္စပန်ပြကာ။

ခပ်အရိယသစ္စပန်ပြကာတုန်-

- (၁) ခုက္ခအရိယသစ္စ=အရိယသစ္စမတွံဂး ဒဒိုက်။
- (၂) ခုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စ= အရိယသစ္စ မဒ္ဒိဟိုတ်ဒဒိုက်။
- (၃) ခုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စ=အရိယသစ္စ မဒ္ဒိဋ္ဌာန် ဒဒိုက် မပုဂ္ဂိုတ်အိုတ်အာ။
- (၄) ခုက္ခနိရောဓ ဂါမိနီ ပဋိပဒါအရိယသစ္စ=အရိယသစ္စ မတွံဂး ဒွေတ်မဒ္ဒိဟိုတ်အာစိုပ်နိဋ္ဌာန် ဋ္ဌာန်ဒဒိုက် မပုဂ္ဂိုတ်အာ။

သဘ'ခပ်မဒ္ဒိစွတ်ဉာ်ပြု၍ သစ္စမွေးယူရ။ ဣဏံ၍ မဒ္ဒိသဘ'ခပ်မွဲ ဟွဲကိုပွမပုန်ဂတးရ။ အတိုင်မဗ္ဗန္တီကိုခပ်ဗုဒ္ဓဘာသာ၍ ခပ်သစ္စဂမ္ပိုင်အိုသယို မဆက်ဆေံကိုသတ်၍ မှုပကာရ ပန်ပြကာရ။

‘နမဗ္ဗါရဏာ ဝံဂြင်တီကေတ် အတိုင်မဗလေ၌ ဗက်ခန္ဓကာယမှုပုဗ္ဗတမ္ပိတ်ဝံ၊ လိုက်၊ ဟိုတ်မူလတူ’ လိုက်၊ လိုက်ပွမပုဂ္ဂိုတ်ကေံဗ္ဗန်အိုတ်အာ၊ လေ့င်ဝံင်
တြ မဗ္ဗုင်ထွေးကိုလိုက် မပုဂ္ဂိုတ်ကေံဗ္ဗန် အိုတ်အာ တံဝံ အဲကျာ် ဟိုတ်လင်ရ’၊ ရဝံ ပုသံယုတ္တနိကာယ်

ရောဟိတဿ သုတ်တေ ကျာ်တြိတွံထွး စိပျးလင်
ရောင်။

လွှေင်ဝှင်တြ သွက်စိုတ်ဂဝင်လုပ်စဝှံ ရန်ကိုခပ်
သစ္စပန် အတိုင်ဇကုကျာ် မပြင်လင်ရောင်။ ကျာ်
တြိဂမ္ပိုင် ဣဒ္ဓိန္ဒြီ၊ ဟံဣဒ္ဓိန္ဒြီ၊ ဝေဗုဒ္ဓပန်တံဂှ်
ဒ္ဓိန္ဒြီလှိုင်အိုတ်ရ။ ဆကျာ်တြိဟောင် ဝှံစောန်ထွး
စိပျးကို ဝေဗုဒ္ဓပန် ကုမတ္တလိုက်ဂမ္ပိုင် မမှာရာ
ဒ္ဓိင်တံဂှ်ရ။

ပုဂ္ဂိုအရီဂမ္ပိုင် မပြီအိုတ် မစာ်စူးသော့နူ လော
ဘတဏှာတံဂှ် ဟိုတ်မဂင်္ဂင်တီကေတ်ကို ဟံသေင်
သင်ဂှ် ဟိုတ်မဗ္ဗင်ထွးကို ခဒ္ဓိပုဂ္ဂိုအရီ မစာ်စူးအာ
နူလောဘတဏှာကို ဝေဗုဒ္ဓပန်ဂမ္ပိုင်ဝှံ ဝေဗုဒ္ဓ
ယသစ္စ မူးယုအိုတ်ရ။

ဝေဗုဒ္ဓပဋ္ဌမဂှ် ဆက်ဆေင်ကို ပွမဒ္ဓိဒ္ဓိင်ရ။
ဒုက္ခဝေဒနာဂှ် ဟိုတ်မမိက်သူးဖြိုင်ဝှံအေင်ဒုင်မာန်
စိ ဒုဂှ် တွံဖြိုင်၊ ဝါတ်ဂါတ်ရ။ ခဂှ် တွံအေင်ဒုင်
ရ။ ပဲ့အရာဝှံ ပဲ့ဒုက္ခဂှ် ဒုပိုင်ဂှ် မှုကိုအဓိပ္ပာယ်ဂင်္ဂင်
ကုဟ်မေ့ရောင်။ ခဂှ် မှုကိုအဓိပ္ပာယ် မသတ္တုလှု
သူးရောင်။ ဒုက္ခလောကောပတိဋ္ဌိတော=လောက
ဂှ် ဟိုတ်မတန်ဒ္ဓိင်ပဲ့ဒုဒ္ဓိင်ဂှ်ရ မဒ္ဓိအာ မဂင်္ဂင်ကုဟ်
မေ့ရ။ ဟိုတ်မစာ်စူးအာ နူဝေဗုဒ္ဓပန် မမိက်ကို
မဲ့မဲ့ဂှ်ရ မဒ္ဓိအာ မသတ္တုလှုသူးရောင်။ ညးသာမည

ခပ်တတိယသစ္စာ မဒြ်နိရောဓသစ္စာ သမ္ပတ္တိ
နိဗ္ဗာန် မပြီအိုတ်ရ။ ဗွဲမပဲါစူးကောံ တဏှာဖအိုတ်ရ
ကိုဝံနိဗ္ဗာန်ရ။

ခပ်စတုတ္ထသစ္စာ ဒြ်လွင်ဝံင်တြ မဗ္ဗင်ထွေးကို
ခပ်ပဝ္ဂင် ဒြ်နိဗ္ဗာန်ရ။

ပဗ္ဗမသစ္စာ ၂ ရှ် ဒြ်လောကီရ။ ဒုတိယသစ္စာ ၂ ရှ်
ဒြ်လောကုတ္တရီရ။

(ခဏ်-၄)

မဂ္ဂင်ဒစာံ။

မဂ္ဂင်ဒ္ဓာံဇကု တီပိန်ကျာ်မဆိုလဝ်ဂှ် မဒှ် ညာန်
 သဗါန် ဂွံင်တြိနိဗ္ဗာန်ဟေင်ရ ခပ်အယုတ်ဂှ်ဂှ်ဂှ်
 ကိုဝါ ပွဲဒုင်စသိုင်တသိုက် မစိုန်သကို ကိလေသ
 ကာမ မလေပ်လဇကုကော်စိုတ် ဝိညာဏ်ညးသအာင်
 မဇ္ဇော် မောပ်ဂှ်ကို၊ ခပ်အယုတ် ဂှ်ဂှ်ဂှ်ကိုဝါ မ
 လေပ်တ္တိဗဒ္ဓကို လှောင်လှေတ်ကာယဇကု မလေပ်
 ဖအောန်ကော် ဗြဟတ်ညာဏ်ပညာ ညးသအာင်ဂှ်
 ကိုမဂ္ဂင်ဒ္ဓာံဂှ် ဝေင်ဝါကော်ရ။ မဂ်ဂင်ဂြင်တီ၊ မလေပ်
 သုကိုမတ်ပညာ မလေပ်ညာတ်ကေတ် ခပ်သစ္စပန်၊
 မလေပ်လလံကော်ကိလေသ၊ မပ္ပိုင်ထွေးကို ဂွံင်တြိ
 အာနိဗ္ဗာန်၊ ဒွေတ် မဒှ်လဒေါင်ဝံ တီ မှုကုပိန်
 ကျာ်တြိ သိုမဝေင်ကော် ခပ်အယုတ်- ၂- တေံတု
 ဒွေတ်တရ။

မဂ္ဂသစ္စဂှ် အင်ဒစာံသင် တူလုပ်လွှတ် အတိုင်
 ဗွဲသွပ်ဂှ်ရ။

- (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ =လညာတ်မွေးရး။
- (၂) သမ္မာသင်္ကပ္ပ =ကသပ်မွေးရး။
- (၃) သမ္မာစါစာ =ဟီုဂ္ဋာန်မွေးရး။

- (၄) သမ္မာကမ္မန္တ = ပြုကောင်ကာမ္မးရး။
- (၅) သမ္မာအာဇီဝ = ဂယိုင်လမျီုမ္မးရး။
- (၆) သမ္မာဝါယာမ = လ္လီပရာမ္မးရး။
- (၇) သမ္မာသတိ = စုံသတိမ္မးရး။
- (၈) သမ္မာသမာဓိ = တန်ကြန်မ္မးရး။

(၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ၌ မတီကေတ် ဝေင်သစ္စပန်ရ။ မှးန့၌ပုန် မတီကေတ်ဇကုဇကု အတိုင်မဒ်စွတ်ရ။ ပဓာန မစွတ်သန္တိဝေင် ဗုဒ္ဓါဘာသာ၌ နှိသမ္မာဒိဋ္ဌိ ထံဝံရ။ ဝေင်ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ သွက်သဇိုင်ပညာရ။ ချပ်တို့သ့၌ကေတ်တဲ ပတေ၌ကေတ် ဟံသေင်ရ။

(၂) သမ္မာ သင်္ကပ္ပ၌ မှုပိသင်ရ။ နေ ကမ္မ သင်္ကပ္ပ = ကသပ်ပွမတိတ်ဗုး ဒစိဒစးကို ဆန္ဒရာဂ။ အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပ = ကသပ်ဒးရးဒစိဒစးကိုဗျာပါဒ။ အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပ = ကသပ်ဒစိဒစးကို ပွမဒဇန်တဲ ဟံမ့ကို ရာန်ညိတ် ဟံမ့ကို အန္တရဲ။ ဣတံထံဝံ မလေဝ်ဝု၊ ချွဲးကိုစိတ်အိုတ်ရ။

သမ္မာဝါစာ၌ မဂပ်သင်ရိတ်ကေတ် နမဝေင် ပါကေံ နူပွမဟိံဂါန်ထမုန်တလန်၊ ပွမဗျူလအက် အကြာညး၊ ပွမဟိံဂါန် ချွဲးညွှာညွှာတ်မြဟ်၊ ပွမ ဟိံဂါန်သွံသာ။

(၄) သမ္မာကမ္မန္တ၌ မဂပ် သင်ရိတ် ကေတ် နမဝေင်ပါကေံ နူမဂစိတ်လမျီုသတ်၊ ပွမဂိုင်ကုတ်

ကေတ်ခြင်ညှေး၊ ပုမဖအာတံ ဒွေတ်မမှာရာ ပဲ့
ကာမဂုဏ်။

(၅) သမ္မာအာဇီဝဂ် မဂင်ဝ် သင်ရိုဟ်ကေတ်
နုဗ္ဗိက် မသုန်သင် ခရ်မဂင်ဝ်သွးဝေင်ပဲ။ ပုမသွဗ္ဗိက်
ကိုလွဟ် လက်နက်၊ ပုမသွဗ္ဗိက်ကိုမ္ဗိဟ်၊ လ္လီုလင်
တိရစ္ဆာန်တု ဂစိုတ်ကေံတု ပုမသွဗ္ဗိက်ကိုဖျါနဲဗျဲ၊
ပုမသွဗ္ဗိက်ကို သုရာမေရဲမလေဝ်ဗ္ဗ။ ပုမသွဗ္ဗိက်ဂျီု၊
ရ်သင်ဝံ မဒ်ပုမသွဗ္ဗိက် မသုန်သင် ဟဂင်ဝ်သွဗ္ဗိက်
ရ။ သွက်အရာခမီဂ် ကေင်ကာပုမပြောင်ဗွန် လှေ
လှန်ဂ် မဂင်ဝ်သင်ရိုဟ်ကေတ် နဒ်ဒ်မိစ္ဆာဇီဝရ။

(၆) သမ္မာဝါယာမဂ် မှုပုတ်ပန်ပြကာရ။ ညှေး
ပန်ပြကာမွှေးဂ်တုန်-

- (က) ပုမသွဗ္ဗိပရာ တွဟ်နပဲါကေံ ခပ်အကုသိုလ်
မတ္တိဒ်တု။
- (ခ) ပုမသွဗ္ဗိပရာ ခပ်အကုသိုလ် ဟံတ္တိဒ်ဏီဂ်
တွဟ်နဟံတ္တိဒ်။
- (ဂ) ပုမသွဗ္ဗိပရာ ခပ်အကုသိုလ် ဟံတ္တိဒ်ဏီ တွဟ်
နတ္တိဒ်တိုန်။
- (ဃ) ပုမသွဗ္ဗိပရာ ခပ်အကုသိုလ် ဟံတ္တိဒ်တု တွဟ်န
ဟံတ္တိဒ်တိုန်။

(၇) သမ္မာသတိလေဝ် မှုပုတ် ပန်ပြကာရ။
ခပ်သတိမစပ်ကေံ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ မေဗရ။

(ခဏ်-၅)

နိဗ္ဗာန်။

နိဗ္ဗာန်၌ ၎င်းဝတ်ဗုဒ္ဓဘာသာ အခြေတမပြုရ။

ဗုဒ္ဓမချိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကူးဖူး ဝံ့စီပျားကိုတုန်-

ဗုဒ္ဓါနုပါဠိ နိဗ္ဗာန်၌ (ဝါနုသံသကြိုတ်-နိရဝါန) နိက္ခိ ဝါနု ပင်စွဲလင်ရောင်။ နိ ၎် နှိပိုဒ်ဥပသင် မှုကို အဓိပ္ပာယ် မဆင် ဖင်ရ။ ဝါနု ၎် မှုကို အဓိပ္ပာယ် မလေပ်ပုဂ္ဂိုလ် မလေပ် ကွိုင်လင် ဟံ့ သေင်သင်၎် မလေပ်ထဏေန်စပ် ဂြေန်ဒက်လင်ရ။ ဣဏ်၎် မဒ်တဏှာ တုတ်တညိုင်ရဇုန်မဲ့တွင် တွယ် နဂြေန်ဒက်ဖျပ်လင် ဘဝမဲ့ကိုမဲ့ရ။ (နိ) ပုမတိတ် ဗုဒ္ဓနုတဏှာ မတွံဂး (ဝါနု) ၎် နိဗ္ဗာန် ဣဂုဟ် မကော်ခရောင်။

ညးမမိက်ကိုမဲ့မဲ့ ဗုတ်လုက်ကာလ မဂြေန်ဒက် လင် နကိုတဏှာ၎် မဆန်စန်ပွေင်လင် အစောံ သတ္တိ ငြဟတ် ဝတ်ကမ်တို့ မတ္တိပဒ်ကို ဝတ္တုရင် ဗုတ်ခရာ ပုဒးတန်ပဋိသန္ဓိကို ပုဒးပ ကာဂစိုတ် တွါ်နှိုင်ဟံ့ဖိတ် ဟံ့သ့၎်ခြာရ။ ညးမမိက်ကိုမဲ့မဲ့ နက်ပိုက် ပလိုပလင်ကေံ ဂကူတဏှာ ဖအိုတ်တု ဗောင် အစောံသတ္တိ ငြဟတ် ဝတ်ကမ်၎် တွယ်န ပြု ပြင်စီရောင် ကာလသ့၎်အာတု နုတ်ခရာသံသာ

ပွဲဒးတန်ပဋိသန္ဓိကို ပွဲဒးပကာဂစိတ် သိုမတိတ်ဗူး
အာတဲ့ ကိုဝံနိဗ္ဗာန်ရ။ ဆက်ဆောံကို နိဗ္ဗာန်တဲ့
ဒွဲတင်မညာတ်ပြာကတ် ဗုဒ္ဓဘာသာ မတိတ်ဗူးန
သံသာ၍ မဒြဗေပမတိတ်ဗူး နူသံသာရ စက်ဒရာ
ပွဲဒးတန်ပဋိသန္ဓိကို ပွဲဒးပကာဂစိတ် ဂိုၤဂိုၤကိုဝါ
ဟံတိတ်ဗူးန ဗုတ်ဒဏ်သရံပါဝ် ကောံဘုံအပဲါရ။

ခပ်မလလံကို ပွတ် လောဘ၊ ပွတ် ဒေါသ၊
ပွတ်မောဟတံၣ် နိဗ္ဗာန်ရ ရသံဝံ လဗ်ထွေး စီပူး
လဝ်ကိုရ။

နိဗ္ဗာန်ၣ် နှိမ် ဟဲ့ကိုမဲ့သင်ရဟာ။

နိဗ္ဗာန်ၣ် မူရောဟံသေင်၊ မူရောဟံမဲ့ရ ပွမဟို
သင်ထံဝံ မိုဟ်မဲ့ၣ် နကိုပသာဒမသုန် ဟိုတ်မညာတ်
ကေတ်နိဗ္ဗာန်ၣ် ဟံသွဟ်ရထရောင်။ ညးဒမုၤမတ်
ၣ် ဟိုတ်ဟဝံညာတ်ကေတ်လျးအရံင်တဲ့၊ လျးအရံင်
ဟံမဲ့ရ။ ရဝံ ညိုင်ရမဟိုအာၣ် နှိဂါန်ဟံမဲ့ကိုယုတ္တိရ။
ပွဲဝတ္ထုအာဂိုမဲ့ မုၤပြာကတ်ဒိုင်ကို-ကမဲ့ တီညာတ်
ဆိုက်ဗဒက် ဒဗြေဒဟ်ဒိုင်ဆကိုဥာ်တဲ့ သိုကိုမဟိုပြိုင်
ဂါန်စါန်စး ဣၤဒံဖျေရေင်အိတ်တံင်ရက်မဲ့ၣ် နပြတ်
ဒညာအိုသို ဟိုတ်ခေံမဝံလဝ်ဂါန်မူး 'ဟံမဲ့' ဣၤ
ကုန်ဂူးတိမူးၣ် ဟံမဲ့ရ ရဝံ သိုမကေတ်ဖူးတဲ့ ဣၤတ်
ကိုဂါန်ရ။ တံင်ရက်ၣ် စီ၊ ကုန်ဂူးတိသိုစါ မိုန်

၃

ဆိုက်ဗဒက် ဒန္တေဒယံ တီညးတံ လင် ကိုလေဝင်
 သဘာဝ မဒ္ဒိစွတ်ကုန်ဂွေးတိဂ် ဟိုလဗ်ထွေးကို ကဂ်
 ဟံ့မာန်ရ။ ကဂ်လေဝင် ဟိုတ်မဆိုက်ဗဒက်တီညာတ်
 လင်ဆဉ်ခပ်တဲ ကုန်တိဗလးဂ် ခြံင်ဗိုလိုရောမွဲးဂ်
 တီကေတ်သတ်ဟံ့သွတ်ရထရ။ တုတ်ညံင်ရသင်ဂ်
 ကိုရ တုအရှန်ဂမ္တိုင် မဆိုက်ဗဒက် တီညာတ်လင်
 လောကီကို လောကုတ္တို သိုဗါဂ် လောကုတ္တိုဏ်
 ဗိုလိုရောမွဲးဂ် ဗွဲမချိုတ်ပုဂ်တံ နကိုနယ်လောကီ
 ဂမ္တိုင် လဗ်ထွေး ဟိုကဗ္ဗးကို ကုကောန်လောကီဗွဲ
 ဟံ့သွတ်ရထရ။ ကောန်လောကီဗွဲဂ်လေဝင် နကို
 ညာဏ် လောကီဗွဲခပ်ဂ် တီညာတ်ကေတ် လော
 ကုတ္တို ဟံ့သွတ်ရထရ။ ဗိုပြင်အာကာရ ခပ်လော
 ကုတ္တိုဂ် မဒ်ခပ် မဂံသွဇ္ဇောင်မတ် နကို ညာဏ်
 ပညာ အလိုလိုဇကုရ။

ညးမမိက်ကိုဗွဲဗွဲ နိဗ္ဗာန်ဂ် ဗွဲသင်ရောဟံ့ဗွဲရ ရဝံ
 ဗွဲမချိုတ်ပုဂ်တံ ဟိုမာန်ရ။ ဗွဲခမ္မန်တုန် ဇဝ်ဇဝ် သွင်
 သွင် ချိုတ်ချိုတ် ပုဂ်တံပုဂ်တံ ညံင်ညံင်ပြုပြု နိဗ္ဗာန်ဂ်
 ခြံင်ဗိုလိုမွဲးဂ် ညးမမိက်ကိုဗွဲဗွဲ နဝေါဟာ နယ်
 လောကီဂမ္တိုင် ဗွဲမထေက်ကြိုက် ရုမ်ဂပ်ဂ် လဗ်ထွေး
 စီပူးကို ဟံ့မာန်ရ။ နိဗ္ဗာန်ဂ် မဒ်ခပ် မွဲးသွဇ္ဇောင်
 မတ် အလိုလိုဇကုရောင်။

(သောပါဒိသေသကို အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနခါတ်)

နိဗ္ဗာန်၌ မှုကိုစါဂကုဟံသေင်ရ။ ဖိန်၌လေင်
ဗွဲမဗဗွဲကို နဲကဲမဝံတိကေတ် နူကွာဟံသွပရိနိဗ္ဗာန်
ဏီ။ ကြနူသွပရိနိဗ္ဗာန်တဲ၌ နိဗ္ဗာန်မကိုဝံယုမ္မဲခပ်ရ။

ပဲဘဝဏံ အာစိုပ်နိဗ္ဗာန်မာန်ရေင်။ ပဲဂတနူဏံ
ဗွဲဘဝဟေင် မဒ်ကွေတ်ဘဝတဲ ဝံအာစိုပ်နိဗ္ဗာန်
မာန်မွဲ၌ ခပ်ဗုဒ္ဓဘာသာ စွောန်ထူးလင် ဟံမ္မဲ။
ဗွဲဟာန်ကေုခံ ခန္ဓကာယ မသွေဟ်ဒိုင်ဏီ။ ပဲဘဝ
ပစ္စုပ္ပန်ဝံ အခါကာလ မသွဇ္ဇောင်မတ်ကို နိဗ္ဗာန်၌
သောပါဒိသေသနိဗ္ဗာနခါတ် မကော်ခဲစရ။ သိုဟံ
ဗွဲကို ခန္ဓကာယမမိက်ကိုမ္မဲမ္မဲ မသွေဟ်ဒိုင်။ ကြနူပလို
ပလင်ကေုခန္ဓကာယ တုအရှုန်မ္မဲဇကု အခါကာလ
မသွပရိနိဗ္ဗာန်၌ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန ခါတ်
မကော်ခဲစရ။

နိဗ္ဗာန်မွဲ၌ နံဒွဲဘဲလိုရော။

ပဲဒွဲဘဲတူဟ် မမိက်ကိုမ္မဲမ္မဲ၌ ပုတ်ဂိုတိုန်ဟံသေင်။
ကာလအာကာရ ပွိက်ဏှီ၌မွဲး ညိုင်ရပုတ် ဏှီ၌
ကုၤင် ကို၊ ညိုင်သင်၌ ကိုရ နိဗ္ဗာန်၌ ပဲဒွဲဘဲတူဟ်
မမိက်ကိုမ္မဲမ္မဲ ဏှီ၌ကုၤင်ရ မသွး၌ဟံသေင်။ အခါ

ကာလ အာကာရ ဗွိက် မဒါ၊ ကိပေင် ကျင် ငှဟေင်
မကိုဝံနိဗ္ဗာန်ရောင်။

(ပတ္တနာနိဂီ)

- * ဝံကြိဋ္ဌိကုသို....
ကိုဝံညာတ်ဝံဆို ပူဂိုတုပညာ။
- * ကိုဝံပံင်ဖက်အာ....
ကောံတုပညာဂြိ ဓွဲတဲကိုဆက်ဂှါန်။
- * တိုင်ရာဒနာစွတ်....
ပကိုဆောတ်ယောင်သွံ လံဝံစိုပ်နိဗ္ဗာန်။
- * ဇာဝ်ဇာဝ်ညးမသွာန်....
ကိုဝံသ်မာန်တို့၊ ကိုဝံနံပညာ။

ပု - ဒိ - အာ။

မြန်မာစာကဏ္ဍ

0

အခန်း (၁)

ကမ်အကြောင်း

ကမ်သည် ပြုမူခြင်းကိုဆိုလိုသည်။ နောက်ပိတ်ဆုံး အဓိပ္ပာယ် အားဖြင့် ကမ်သည် ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာကို ဆိုလို ပါသည်။

ဘုရား ရဟန္တာတို့၏အပြုအမူများမှတစ်ပါး စေတနာ အပြု အမူတိုင်းကို ကမ်ဟုခေါ်ပါသည်။ ဘုရားနှင့် ရဟန္တာတို့သည် အားလုံးသော လောဘတရားတို့ကို ဖျက်ဆီးခဲ့သောကြောင့် ကမ်အသစ် စုဆောင်း ဆည်းပူးခြင်း မရှိ။

ကမ်သည် လိုရင်း အချက်အား အတိတ်ကမ်များကိုသာ ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်အတိတ်စေတနာ နှစ်ခုစလုံး အမ် ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုဟာ ရှေးမဆွေက ဖါလာသော အကြောင်း လည်း မဟုတ်၊ အချို့ မထင်ရှား လျှို့ဝှက်နက်နဲသော တန်ခိုး

သတ္တိတခုအား ကျုပ်တို့ ကိုယ်တိုင် အကူအညီမရှိပဲ ဝန်ခံရ၍
 ၎င်းတန်ခိုးသတ္တိတခုဖြင့် ကျုပ်တို့အပေါ်မှာ တာဝန်တင်ထား
 သော တင်ကူး၍ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ တရားမျိုးလည်း မဟုတ်၊
 ထိုဟာသည် မိမိ၏အပြုအမူကသာ မိမိအပေါ်မှာသာ စီမံခြင်း
 ဖြစ်သောကြောင့် ကျုပ်တို့၏ ကမ်း၏လမ်းကြောင်းကို လွဲဖယ်ရန်
 ကျုပ်တို့မှာ စွမ်းနိုင်စရာ ရှိပါသည်။

ကမ်သည် အပြုအမူပါပဲ ဝိပါကဆိုတဲ့ အကျိုးသည် ၎င်း
 ကမ်၏အကျိုးပြန်ပြုမှုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တို့ဟာ အသည် အကြောင်း
 နှင့် အကျိုးပါပဲ။ ကမ်သည် ဆူ နှင့် ဝေ နှင့် အလားတူသည်။
 ဝိပါကအကျိုးတရားသည် ၎င်းအပင်က ပေါ်ပေါက်လာသော
 အသီးများနှင့် အလားတူသည်။ ဝိပါက နို့တိုနှင့်အလားတူ
 သော အရွက်နှင့်အပွင့်တို့သည် (လွဲကဲ) နို့တိုစုတ်ကလာသော
 အကျိုးများ ဖြစ်ကြသည်။

ဤဘဝသို့မဟုတ်၊ နောင်ဘဝ ကျုပ်တို့အသေများ ပျိုးကြ
 ထားသလို ကျုပ်တို့ ရိတ်ရမှတ်၊ စားနဲ့ စားရ ကျုပ်တို့ရိတ်ရတာ
 ယခုဘဝသို့မဟုတ် လွန်ခဲ့သောဘဝမှာ ကျုပ်တို့ ကြံထားခဲ့ပြီး
 ဖြစ်ပါသည်။

ကမ်သည် သူ့ကိုယ်တိုင်မှောင် စည်းကမ်းဥပဒေ တရား ဓမ္မ
 သတ် တခုဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုကမ်သည် စည်းကမ်း
 ဥပဒေ ပေးသောသူ တဦးရယ်လို့ ဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်၊ အလိုလို
 ပူးကပ်သော ဓာတ်သဘာဝတခုကို သာမည ရိုးရိုးသဘာဝ

တရု၏ စည်းကမ်း ဥပဒေများသည် စည်းကမ်းဥပဒေ ပေးသူ မလိုပါ။ အမှီအဟဲ မပြုသော အုပ်စိုး စီရင်ပြဋ္ဌာန်းတတ်စော အပြင်အပ ကိုယ်ဝားလှယ်အဖြစ် တရု၏ ကြားဝင်ခြင်း မရှိပဲ ထိုကမ်သည် မိမိကိုယ်တိုင် ပြုပြင်ယူပါသည်။

၎င်းကမ်တရား၏ သင့်တော်သော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ် သော တန်ခိုးသည် ကမ်မှာ ပြုကတေ့အတိုင်း ဖြစ်သည်။ အကြောင်းကား အကျိုးကို ဖြစ်စေသည်။ အကျိုးကား အကြောင်းကို ဖော်ပြသည်။ အစေ့က အသီးကို ဖြစ်စေသည်။ အသီးကား အစေ့ကို ဖော်ပြသည်။

* * *

(ကုသိုလ်ကမ်) တနည်း (ကုသလ ကမ္မပထ)

ကုသိုလ်ကမ် ၁၀ ပါး အပြားရှိ၏။

၎င်းတို့ ဟူသည်ကား-

(၁) ဒါန = အလှူ ပေးခြင်း၊ ၎င်းက စီးပွား ချမ်းသာအကျိုးကို ပေးသည်။

(၂) သီလ = သီလ ဆောက်တည်ခြင်း၊ ၎င်းက မြင့်မြတ်သောအမျိုးနှင့် ဂုဏ်သရေ ရှိသောအမျိုး၌ဖြစ်ရခြင်းအကျိုးကို ပေးသည်။

(၃) ဘာဝနာ = ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာ စီးဖြန်းခြင်း၊
 ၎င်းက ရူပဘုံ အရူပဘုံများ၌ ဖြစ်
 ရခြင်းနှင့် အဆင့်အတန်း မြင့်မြတ်
 သော ပညာကျွတ်လွတ်ခြင်း တရား
 ကို ရစေသည်။

(၄) အပစာယန = ရတနာ သုံးပါး ဆရာမိဘ စသော
 သူတို့အား အရိုအသေ ပြုခြင်း၊
 ၎င်းက မြင့်မြတ်သောအမျိုးအနွယ်
 မှာ ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်း ဖြစ်
 သည်။

(၅) ဝေယာဝစ္စ = ရတနာ သုံးပါး ဆရာမိဘ စသော
 သူတို့၏ အမှုကြီးငယ်ကို ဆောင်ရွက်
 ခြင်း၊ ၎င်းက ကြီးကျယ်သော
 နောက်လိုက်နောက်ပါ အခြံအရံကို
 ဖြစ်စေသည်။

(၆) ပတ္တိဒါန = မိမိပြုစော ကုသိုလ် အဖို့ကို သူတ
 ပါးအား ပေးဝေခြင်း၊ ၎င်းက
 နောင် ဘဝ မှာ ကြွယ်ဝ ခြင်း
 အကြောင်းတခု ဖြစ်သည်။

- (၇) ပတ္တာနုမောဒါန = သူတပါး ပြုသော ကုသိုလ် အဖို့ကို ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ၎င်းက ဖြစ်လေရာ ဘဝမှာ ကောင်းမှုတရား ဖြစ်ပွားစေသည်။
- (၈) ဓမ္မသာဝန = တရားနာခြင်း၊ ၎င်းက ပညာကို တိုးတက်စေသည်။
- (၉) ဓမ္မဒေသနာ = တရားဟောခြင်း၊ ၎င်းက ပညာကို တိုးတက်ထွန်းကားစေသည်။
- (၁၀) ဒိဋ္ဌဇုကမ္မ = အယူကို ဖြောင့်မတ်စွာ ယူခြင်း၊ ၎င်းက မိမိ၏သဒ္ဓါတရားဆက်လက်ပွားများစေသည်။

ရူပစျာန်ငါးပါး၊ အရူပစျာန် လေးပါးတို့သည် အစဉ်အတိုင်း ရူပဘုံ အရူပဘုံများနှင့်စပ်လျဉ်းသော ကုသိုလ်ကမ်နှင့် သက်ဆိုင်ကုန်၏။

(အကုသိုလ်ကမ်)

ကာယ ဝစီ မနောတို့ကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ် ကမ်သည် ၁၀ ပါး အပြားရှိကုန်၏။

ကာယကိုယ်ကြောင့်ဖြစ်သော ကမ် ၃ပါး ဟူသည်ကား—
 (၁) ပါဏာတိပါတ = သူ၏အသက်ကိုသတ်ခြင်း။

ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်လက်စွဲ

- (၂) အဒိန္နာဒါန = သူတပါး ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း။
- (၃) ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ = ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားသော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း။

(ဝစိ) နှုတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ကမ် ၄ ပါး ဟူသည်ကား-

- (၁) မုသာဝါဒ = လိမ်ပြောခြင်း။
- (၂) ပိသုဏဝါစာ = သူ နှစ်ယောက်တို့၏ အချစ်ကို မှန်မှန် ညက်ညက် ဖျက်ဆီးတတ်သော စကားကို ပြောခြင်း။
- (၃) ဖရုဿဝါစာ = ကြမ်းကြုတ်သော စကားကို ပြောခြင်း။
- (၄) သမ္ပပ္ပလာပ = ပြိန်ဖျင်းသော စကားကို ပြောခြင်း။

(မနော)စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ကမ် ၃ ပါး ဟူသည်ကား-

- (၁) အဘိဇ္ဈာ = သူတပါး စည်းစိမ် ချမ်းသာကို ရှေ့ရှုသော အားဖြင့် ကြံခြင်း။
- (၂) ဗျာပါဒ = သူတပါး စီးပွား ချမ်းသာကို ဖျက်ဆီး ကြောင်း ဖြစ်သော ဒေါသ။
- (၃) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ = ဖောက်ပြန်သော အားဖြင့် မြင်ခြင်း (အယူမှားခြင်း)။

သတ်ခြင်းသည် တစုံတယောက် အသက်ရှိသတ္တဝါကို ဖျက်ဆီးခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ပါဠိလို ပါဏသည် သူတပါး၏ သီးခြားသော ဘဝနှင့် စပ်လျဉ်းသော အသက်နာမ်ဝိညာဉ်ကို ဆိုလိုသည်။ ရုပ်နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဖြည်းဖြည်း အလိုလိုကျခြင်းငှာ မပေးမှု၍ လျင်စွာချခြင်းသည် ပါဏာတိပါတ မည်၏။ သို့သော် သစ်ပင်များကား အကျိုးမဝင်။

(၁) ပါဏာတိပါတ အကုသိုလ်ကမ်မြောက်ရန် အောက်ပါ အကြောင်းအင်္ဂါပြည့်စုံရမည်။

(က) သတ္တဝါ၊ (ခ) သတ္တဝါဟု မှတ်ခြင်း၊ (ဂ) သတ်ကြောင်းစိတ်၊ (ဃ) သတ်ခြင်းလုံ့လ၊ (င) ထိုလုံ့လကြောင့် သာလျှင် သေခြင်း။

ဤပါဏာတိပါတကမ်၏ အကျိုးများကား-

အသက် တိုခြင်း၊ ရောဂါ ဖြစ်ပွားခြင်း၊ ချစ်သူများထံမှ ကွဲကွာခြင်းဖြင့် အမြဲပူပင်သောကဖြစ်ရခြင်း၊ အမြဲ ကြောက်ရွံ့စိတ် ဖြစ်ခြင်း။

(၂) အဒိန္နာဒါန အကုသိုလ်ကမ်မြောက်ရန် အကြောင်းအင်္ဂါ ၅ပါး ပြည့်စုံရမည်။

(က) သူတပါး၏ ဥစ္စာပစ္စည်းအဖြစ်။ (ခ) သူတပါး၏ ဥစ္စာပစ္စည်းဟု အမှတ်ရှိသည်၏အဖြစ်။ (ဂ) ခိုးလိုသောစိတ်။ (ဃ) လုံ့လပြုခြင်း။ (င) ထိုလုံ့လဖြင့်ဆောင်ယူခြင်း။

ဤအဓိန္ဒာဒါန အကုသိုလ်ကမ်၏အကျိုးများကား—
ဆင်းရဲခြင်း၊ ကံခေယုတ်ညံ့ခြင်း၊ အလိုဆန္ဒမပြည့်စုံ ဖြစ်ရခြင်း၊ သူများကိုအမှီပြု၍ အသက်မွေးရခြင်း။

(၃) ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ အကုသိုလ်ကမ် မြောက် ရန် အကြောင်း အင်္ဂါ ၄ပါး ပြည့်စုံရမည်။

(က) မသွားလာကောင်းသောဝတ္ထု။

(ခ) ထိုမသွားလာကောင်းသောဝတ္ထု၌ မှီဝဲလိုသောစိတ်။

(ဂ) မှီဝဲလိုသောလုံ့လ။

(ဃ) မိမိမဂ်ဖြင့်သူ မဂ်တွင်းသို့ရောက်သည်ကိုသာယာခြင်း။

ဤကာမေသုမိစ္ဆာစာရကမ်၏ အကျိုးများကား—

ရန်သူများကို ရရှိခြင်း။ အလိုမရှိသော မယားများကို ပေါင်းဖော်ရခြင်း။ မိန်းမဘဝဖြစ်ရခြင်း။ သို့မဟုတ် နှပုံသကလိင် ဖြစ်ရခြင်း။

(၄) မုသာဝါဒ အကုသိုလ်ကမ် မြောက်ရန် အကြောင်း အင်္ဂါ ၄ပါး ပြည့်စုံရမည်။

(က) မမှန်သောဝတ္ထု။

(ခ) လှည့်စားလိုသောစိတ်။

(ဂ) ထိုချွတ်ယွင်းလိုသောစိတ်နှင့် ယှဉ်သောလုံ့လ။

(ဃ) သူတပါးအား ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသိခြင်း။

ဤမုသာဝါဒ အကုသိုလ်ကမ်၏အကျိုးများကား—

ဆဲရေးသောစကားဖြင့် နာကျင်ညှဉ်းပမ်း ခံရခြင်း၊ ရှုတ်ချ
ခံရခြင်း၊ မယုံကြည်ခံရခြင်း၊ ပါးစပ် နံစော်ခြင်း။

(၅) ပိသုနဝါစာအကုသိုလ်ကမ် မြောက်ရန် အကြောင်း
အင်္ဂါ ၄ပါး ပြည့်စုံရမည်။

(က) ဖျက်ဆီးအပ်သော သူတပါး။

(ခ) ဤသို့ ဂုဏ်းထိုက်သောစကားကို ငါပြောကြားသည်
ရှိသော် ဤသူတို့သည် အသီးသီး ကွေ့ကွင်းကြလိမ့်
မည်။ ဤသို့ ကဲ့ပြားခြင်းကို ရှေ့ရှုသည်၏ အဖြစ်။

(ဂ) ငါ့ကိုချစ်ကျွမ်းဝင်အံ့။ ဤသို့မိမိကိုချစ်ခြင်းကို အလို
ရှိခြင်းနှင့် ယှဉ်သော လုံ့လပြုခြင်း။

(ဃ) ထိုသူအား ထိုအနက်သဘောကို သိခြင်း။

ဤပိသုနဝါစာ အကုသိုလ်ကမ်၏အကျိုးသည် လုံ့လောက်
သော အကြောင်းမရှိပဲ မိတ်သဟာယပျက်တတ်သည်။

(၆) ဖရုဿဝါစာ အကုသိုလ်ကမ်မြောက်ရန် အကြောင်း
အင်္ဂါ ၃ ပါးပြည့်စုံရမည်။

(က) ဆဲရေးအပ်သော သူတပါး။

(ခ) အ မျက် ထွက်သော စိတ်။

(ဂ) ဆဲရေးခြင်း။

ဤဖရုဿဝါစာကုသိုလ်ကမ်၏ အကျိုးများကား—

လုံးလုံးအပြစ်မရှိသော်လည်း စက်ဆုပ်ရွံရှာ အမုန်းထားခံရခြင်း၊ ကြိမ်တမ်းသောအသံဖြစ်ခြင်း။

(၇) သမ္ပပ္ပလာပ အကုသိုလ်ကမ်မြောက်ရန် အကြောင်းအင်္ဂါ ၂ ပါးပြည့်စုံရမည်။

(က) အကျိုးမရှိသော စကားပြောဆိုခြင်းကို ရှေးရှုသည်၏အဖြစ်။

(ခ) ထိုသို့သဘောရှိသော အကျိုးမရှိသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း။

ဤသမ္ပပ္ပလာပအကုသိုလ်ကမ်၏ အကျိုးများကား—

ချို့တဲ့သောကိုယ်အင်္ဂါများ။ မယုံအပ်သောစကားဖြစ်ခြင်း။

(၈) “ဤပစ္စည်းသည် ငါ၏ပစ္စည်းဖြစ်ပါမှုကား ဪကောင်းလေစွ” ဟု အဘိဇ္ဈာမှာ ဤသို့စိတ်ကူးခြင်းအခြင်းအရာလက္ခဏာရှိသည်။

အဘိဇ္ဈာအကုသိုလ်ကမ်မြောက်ရန်အကြောင်း အင်္ဂါ ၂ ပါးပြည့်စုံရမည်။

(က) သူတပါး၏ ဥစ္စာပစ္စည်း။

(ခ) မိမိအား ဤဥစ္စာသည် ငါ့ဟာဖြစ်ပါမှုကား ကောင်းလေစွဟု ရှေးရှုလုံးပြု၍ ညွတ်ခြင်း။

ဤအဘိဇ္ဈာအကုသိုလ်ကမ်၏ အကျိုးကား— မိမိ၏အလိုကို မပြည့်စုံခြင်း။

(၉) ပျာပါဒအကုသိုလ်ကမ်မြောက်ရန်အကြောင်း အင်္ဂါ ၂ ပါး ပြည့်စုံရမည်။

(က) တပါးသော သတ္တဝါ။

(ခ) ထိုသတ္တဝါအား ပျက်စီးခြင်းကိုကြံခြင်း။

ဤပျာပါဒအကုသိုလ်ကမ်၏ အကျိုးကား-

ရုပ်ဆိုးခြင်း။ ရောဂါများပြားခြင်း။ စက်ဆုပ် ရှံရှာ အပ်သော သဘာဝဖြစ်ရခြင်း။

(၁၀) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် အမြင်မှားခြင်းဖြစ်သည်။ အကျိုးရှိသော အပြုအမူများကို ငြင်းပယ်ခြင်း အစရှိသည်ကဲ့သို့ မှားသော အယူများသည် ဤမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှာ ပါဝင်သည်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအကုသိုလ်မြောက်ရန်အကြောင်း အင်္ဂါ ၂ ပါးပြည့်စုံရမည်။

(က) ယူအပ်သောဝတ္ထု၏ ယူအပ်သော အခြင်းအရာအား ဖြင့် ဖောက်ပြန်သည်၏အဖြစ်။

(ခ) အကြောင်းအခြင်းအရာဖြင့်လည်းထိုဖောက်ပြန်သော ကာယကို ယူသော အခြင်းအရာ၏အဖြစ်ဖြင့် ထိုသူ၏ နှလုံး၌ ဘည်ခြင်း။

ဤမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအကုသိုလ်ကမ်၏ အကျိုးများကား-

ယုတ်ညံ့သော တွယ်ကပ်ခြင်း။ ဉာဏ်ပညာ ချို့တဲ့ခြင်း။ ဉာဏ်ထိုင်းမှိုင်းခြင်း။ တာရှည်ရောဂါများစွဲကပ်ခြင်း။ အပြစ်တင်ဖွယ်ဖြစ်သော စိတ်ကူးကြံစည်ခြင်း။

အခန်း (၂)

ဇာတိပဋိသန္ဓေ

ကမ်သည် မလွဲသာသောအားဖြင့် ဇာတိပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေသည်။ အတိတ်ကမ်သည် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဇာတိကို ပြုပြင် စီရင်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ကမ်သည် အတိတ်ကမ်နှင့်စပ်လျဉ်းသောအားဖြင့် အနာဂတ်ဘဝဇာတိကို ပြုပြင် စီရင်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝသည် အတိတ်ဘဝ၏ သားသမီး အစဉ်အဆက်ဖြစ်၍ မိမိ အလှည့်ကျခြင်းအားဖြင့် အနာဂတ်ဘဝ၏ အမိအဖ ဖြစ်ပြန်သည်။

ပစ္စုပ္ပန်သည် သက်သေခံမလို။ အသိအမှတ် တိုင်ကြားခြင်းများသည် အတိတ်၏အခြေခံ ဖြစ်သည်။ ကြိုတင် စိတ်ကူးခြင်းနှင့် ဆင်ခြင်ခြင်းများသည် အနာဂတ်၏ အခြေခံ ဖြစ်သည်။

အတိတ်ဘဝဇာတိကို ယုံကြည်ရန် အကြောင်းများ

မြတ်စွာဘုရားသည် ဇာတိပဋိသန္ဓေအပေါ်မှာ အကြီးဆုံး အာဏာရှင် ဖြစ်သည်။

“တဘဝမှာ ကွယ်ပျောက်၍ အခြားတဘဝမှာ ဖြစ်ပေါ်နေကြသော သတ္တဝါများကို ငါဘုရားသည် သန့်စင်၍ တန်ခိုးဖြင့်ပြီးသော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်တော် မူပါ၏။ သူတို့၏ ကမ်များအား လျော်စွာ ကွယ်လွန်ရှေ့ပြောင်းပြတ်သန်းသွားကြသော မြင့်မြတ်သူနှင့်ယုတ်မာသူများ။ လှပသူနှင့် ရုပ်ဆိုးသူများ။ ချမ်းသာသူနှင့် ဆင်းရဲသူများတို့ကို ငါဘုရား မြင်တော်မူသည်”ဟု မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားတော်မူသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် မိမိ၏ တပည့်နောက်လိုက်သူများကို အေးအေးဆေးဆေးလိမ်ပြောရန် အကြောင်းမရှိပါ။

ဘုရား၏ သြဝါဒများကို လိုက်နာသော ဘုရား၏တပည့် သားတို့သည် ဤပြန်၍ ထိုးထွင်းသိမြင်သော ဉာဏ်ကိုလည်း ဖြစ်ပွားစေ၍ မိမိတို့၏ လွန်ခဲ့သော ဘဝများကို ထိုးထွင်း သိမြင်ရန် စွမ်းနိုင်ကုန်၏။

ဤတန်ခိုးရှိသော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဘုရားနှင့် ဘုရား တပည့်သားအားသာ ကန့်သတ်ထားသည်မဟုတ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူဖြစ်စေ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မဟုတ်သူဖြစ်စေ၊ တစ်တယောက်သောသူ ဤတန်ခိုးအစွမ်းသတ္တိကို ဖြစ်ပွားစေခဲ့ကြလေသည်။

သံစွာလေးပါးတရား၏ အဝိဇ္ဇာသည် သံသရာဘဝစက်၏ ပထမမူလအကြောင်းရင်းဖြစ်သည်။ ထိုအဝိဇ္ဇာသည်သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖုံးလွှမ်းသည်။

အဝိဇ္ဇာအကြောင်းကြောင့် သံသရာထဲမှာ ကျင်လည်ခြင်းကို ရှည်လျားစေတတ်သော အဝိဇ္ဇာအကြောင်းရင်းရှိသော ပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အနန္တာဘိသင်္ခါရ တရားတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ သို့ပင်ဖြစ်ခြားသော်လည်း ကောင်းသောအပြုအမူ များသည် ဤဆိုးဝါးသော သံသရာသမုဒ္ဓရာကြီး၏ အပြစ် များမှ လွတ်မြောက်ရန် လိုရင်းဖြစ်ပါသည်။ ။

သင်္ခါရအကြောင်းကြောင့် ဝိညာဏ်တရားဖြစ်သည် ဤဟာ စည် အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်ကို ဆက်ဆံစေသည်။

စပ်ယှက်သော ဝိညာဏ်တရား ဖြစ်ပေါ်လာသည်နှင့်တပြိုင်နက် ရုပ်နာမ်တရား သတ္တဝါဖြစ်လာသည်။

ရုပ်နာမ်တရားအကြောင်းကြောင့် သဠာယတနဖြစ်လာ၏။

သဠာယတနအကြောင်းကြောင့် ဖဿတရားဖြစ်လာ၏ ဖဿ တရားအကြောင်းကြောင့်ဝေဒနာဖြစ်လာ၏။ ဝေဒနာအကြောင်း ကြောင့်တဏှာဖြစ်ပေါ်လာ၏။ တဏှာအကြောင်းကြောင့် ဥပါဒါန်တရားဖြစ်လာ၏။ ဥပါဒါန်တရားအကြောင်းကြောင့် မိမိအ လှည့်ကျသောအားဖြင့် အနာဂတ်ဇာတိကိုသတ်မှတ်ပိုင်စွမ်းစွာ သော ကမ္မဘဝဖြစ်လာ၏။ အိုခြင်းတရား သေခြင်းတရားသည်

F.2 ဇာတိ၏ မလွဲသာသော အကျိုးတရားဖြစ်သည်။

အကြောင်းတရားတခုကြောင့် အကျိုးတရားတခုဖြစ်ပေါ်လာလျှင်၊ ဤအကြောင်းတရားငြိမ်းသွားလို့ရှိလျှင် ဤအကျိုးတရားလည်း ငြိမ်းရမည်။

အဝိဇ္ဇာလုံးလုံးငြိမ်းသွားခြင်းသည် ဇာတိပဋိသန္ဓေ သေခြင်းတရားလည်း ငြိမ်းသွားပါသည်။

အထက်ပါအကြောင်းအရာနှင့် အကျိုးတရားအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်နေခြင်းသည် နောင်ကို အမြဲ ဆက်လက် ဖြစ်သွားသည်။ အဝိဇ္ဇာဖြင့် ပတ်ရန်ဝိုင်းထားသော ဤအသက်၏ ဖြစ်စဉ် အယဉ်သည် အဘယ်ကဖြစ်လာသည်ကို မပြောနိုင်သောကြောင့် ဤသံသရာဘဝစက်ဖြစ်စဉ်၏ မူလအစကို မသတ်မှတ်နိုင်။ သို့သော် ဤအဝိဇ္ဇာသည် ပညာအဖြစ်သို့ ပြောင်းလာသောအခါ ဤအသက်၏အယဉ်သည် နိဗ္ဗာနဓာတ်အဖြစ်သို့ ပြောင်းသွားပါသည်။ ထိုနောက် အသက်ဖြစ်စဉ်၏အဆုံး သို့မဟုတ် သံသရာ၏ အဆုံးသည် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

အပြည့်အစုံဂါထာတခုလုံး ဤကဲ့သို့ ချုံး၍ ပေါင်းယူနိုင်သည်။ အဝိဇ္ဇာ(အကြောင်းကြောင့်)သင်္ခါရတရားများဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။

- = ဝိညာဏ်တရားများဖြစ်ပေါ်လာသည်။
- ၁၆ ရုပ်တရားဖြစ်ပေါ်လာသည်။
- = သဠာယတနဖြစ်ပေါ်လာသည်။

- သဋ္ဌာယတန = ဖဿဖြစ်ပေါ်လာသည်။
- ဖဿ = ဝေဒနာဖြစ်ပေါ်လာသည်။
- ဝေဒနာ = တဏှာဖြစ်ပေါ်လာသည်။
- တဏှာ = ဥပါဒါန်တရားဖြစ်ပေါ်လာသည်။
- ဥပါဒါန်တရား = ဘဝဖြစ်ပေါ်လာသည်။
- ဘဝ = ဇာတိဖြစ်ပေါ်လာသည်။
- ဇာတိ = အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ နှလုံးမသာယာခြင်း၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းတို့သည် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏။

ဤသို့ ချမ်းသာ အစရှိသည်နှင့် မထေရေသာ လုံးလုံးဆင်းတရားစုသည် ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ဤ၁၂ပါးတို့တွင် ပထမ၂ခုကား အတိတ်နှင့်ဆိုင်သည်။ အလယ် ၈-ခုသည် ပစ္စုပ္ပန်နှင့်ဆိုင်သည်။ အနောက်ဆုံး ၂ခုသည် အနာဂတ်နှင့် ဆိုင်သည်။

(ဤသို့ သာသရာဘဝစက် အဆက်ဖြတ်ကင်းချုပ်၍ သံသရာ ကျွတ်လမ်း လွတ်လမ်း ဖြောင့်တန်းသွားခြင်းပုံ)
 အဝိဇ္ဇာတရား လုံးလုံးကင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် သင်္ခါရတရား ကင်းချုပ်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။
 သင်္ခါရ တရား ကင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ် ကင်းချုပ်သွားခြင်းဖြစ်သည်။

ဝိညာဉ် ကင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် နာမ်ရုပ် ၂ပါး ကင်းချုပ်
သွားခြင်း ဖြစ်သည်။

နာမ်ရုပ် ၂ပါးကင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် ၆ပါးသောအာယတန
ကင်းချုပ်သွားခြင်းဖြစ်သည်။

ခြောက်ပါးသော အာယတန ကင်းချုပ်သွားခြင်းကြောင့်
ခြောက်ပါးသော ဖဿ ကင်းချုပ်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဖဿ ကင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာ ကင်းချုပ်သွားခြင်း
ဖြစ်သည်။

ဝေဒနာ ကင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် တဏှာကင်းချုပ်သွားခြင်း
ဖြစ်သည်။

တဏှာကင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် ဥပါဒါန်ကင်းချုပ်သွားခြင်း
ဖြစ်သည်။

ဥပါဒါန် ကင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် ဘဝကင်းချုပ်သွားခြင်း
ဖြစ်သည်။

ဘဝ ကင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် ဇာတိ ကင်းချုပ်သွားခြင်း
ဖြစ်သည်။

ဇာတိကင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်း၊
ငိုကြွေးခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ နှလုံး မသာမယာခြင်း၊ ပြင်းစွာ ပူပန်
ခြင်း၊ သက်ကြီး ရှိုက်တင် ပင်ပန်းခြင်းတို့သည် ကင်းချုပ်
သွားကုန်၏။

ဤသို့ ချမ်းသာ အစရှိသည်နှင့် မရောသော လုံးလုံးဆင်းရဲ
တရားစုသည် ချုပ်ကင်းသွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* * *

(ဇာတိနှင့် မရဏ ဖြစ်ရခြင်း နည်းများ)

(ဇာတိ) = ဖြစ်ခြင်းတရား ၄ မျိုး

ဇာတိ ၄ မျိုး ဟူသည်ကား -

- (၁) အဏ္ဏဇ = အခု၌ သတ္တဝါများ၊ ငှက်များ၊ မြွေများ အစရှိသော သတ္တဝါတို့ ကဲ့သို့ တည်း။
- (၂) ဇလာစုဇ = အချင်းအိမ်၌ ဖြစ်သော သတ္တဝါများ၊ အားလုံးသောလူသတ္တဝါများ၊ အချို၊ ဘူမဋ္ဌနတ်များ၊ အမိဝမ်းတိုက်၌ ကိန်းအောင်းသော တိရစ္ဆာန် များတို့သည် ဤအမျိုးအစားနှင့် ဆိုင်ကုန်၏။
- (၃) သံသေဒဇ = အမေးနံ့ အပုပ်နံ့ ကြာတိုက် စသည်တို့၌ ဖြစ်သော သတ္တဝါများ၊ မိမိတို့၏ ပေါက်ပွားခြင်းအတွက် အမေး အပုပ်နံ့ ကြာတိုက် စသည်တို့၌ ဖြစ်သော ပိုးမွှားသတ္တဝါများတို့တည်း။

(၄) သြပပါတိက = ကိုယ်တိုင် အလိုလို ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာသော သတ္တဝါများ၊ သူတို့သည် အများအားဖြင့် ရိုးရိုးမျက်စိနှင့် မမြင်နိုင်သော သတ္တဝါများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် ရှေးကမ်က ပြုပြင်စီမံလျက် အမိ အဘများကို မမိခိုပဲ အမှတ်တမဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ နတ်ပြည်မှာ နယ်များ၊ ဗြဟ္မာများ၊ ပြိတ္တာများ၊ ဇေတုန်ပြင်းထန်သော ဒုက္ခဝေဒနာ ခံစားနေရသော ဒုက္ခိတ သတ္တဝါများသည် ဤထံ၌ အကျမ်းဝင်ကြ၏။

* * *

(သေခြင်းတရား လေးမျိုး)

ဗုဒ္ဓဘာသာတရားသည် အောက်ပါ သေရခြင်းအကြောင်း လေးမျိုးကို သတ်မှတ်ထားပါသည်။

(၁) အာယုက္ခယမရဏ = အသက်ကုန်ခြင်းကြောင့် သေရခြင်း၊ သာမညအားဖြင့် သိအပ်သော အိုသောကြောင့် ဓမ္မဘာအားဖြင့် သေရခြင်းသည် ဤအမျိုးအစား ဖြစ်နိုင်သည်။

- (၂) ကမ္မက္ခယမရဏ = နေကကမ်၏ အစွမ်းသတ္တိအဟုန် ကုန်၍သာ သေရခြင်း။
- (၃) ဥဘယက္ခယမရဏ = အဆက်တမ်းနှင့် ဇနကကမ်၏ အစွမ်း သတ္တိ နှစ်ပါး ကုန်၍ သေရခြင်း။
- (၄) ဥပစ္ဆေဒကမရဏ = ပိုင်းခြားအပ်သောအသက်တမ်း မကုန်မီ ဇနကကမ်၏ အစွမ်း သတ္တိကို အမှတ် တမဲ့ ကပ်၍ ဖြတ်တတ်သော ပို၍ ခွန်အား ကြီး သော ကမ် တခုကြောင့် သေရခြင်း။

ပထမသေခြင်းသုံးမျိုးကို ကာလမရဏ နောက်ဆုံး တခုကို အကာလ မရဏဟုခေါ်သည်။

ဥပမာကား။ ။ဆီမီးခွက်တခုသည် အောက်ပါအကြောင်း လေးမျိုးကြောင့် မီးငြိမ်းသွားနိုင်သည်။ မီးဇာကုန်ခြင်း၊ ဆီ ခမ်းခြင်း၊ မီးဇာနှင့်ဆီ နှစ်ခုစလုံးတပြိုင်နက်ကုန်ခမ်းသွားခြင်း၊ လေကဲ့သို့ အချို့အမှတ်တမဲ့စပ်လျဉ်းခြင်းမရှိသောအကြောင်း၊ ဤလေးပါးတို့တည်း။

ထို့အတူလူတယောက်၏ သေခြင်းသည် အထက်ပါ ဖော် ပြထားသော နည်း လေးမျိုးအကြောင်းကြောင့်ဖြစ်ရသည်။

အခန်း (၃)

အရိယသစ္စာတရားလေးပါး

အရိယသစ္စာတရား လေးပါးကား—

- (၁) ဒုက္ခအရိယသစ္စာ=ဒုက္ခဟုဆိုအပ်သော အရိယသစ္စာ။
- (၂) ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာ=ဒုက္ခ၏ အကြောင်း ဖြစ်သော အရိယသစ္စာ။
- (၃) ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ = ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ ဖြစ်သော အရိယသစ္စာ။
- (၄) ဒုက္ခနိရောဓဂါမိ နိပဋိပဒါ အရိယသစ္စာ=ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဟု ဆို အပ် သော အရိယသစ္စာ။

မုန်ကန်ခြင်းသဘောတရားသည် သစ္စာမည်၏။ ထိုဟာသည် မဖောက်မပြန်သော သဘောတရားတခုဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ

တရားနှင့် အားလျော်စွာ သတ္တဝါနှင့် ဆက်ဆံစော အလုံးစုံ
သော သစ္စာတရားတို့သည် လေးပါးအပြားရှိကုန်၏။

“ဤတလံမျှလောက်သော ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ၎င်း၏တလျှောက်
စဉ်းစားဆင်ခြင် သိမြင်ရခြင်းဖြင့် ဝါဘုရားသည် ဤလောက
လောက၏ မူလအကြောင်းရင်း၊ လောက၏ချုပ်ကွယ်ရပ်စဲခြင်း၊
သောက၏ ချုပ်ကွယ်ရပ်စဲခြင်းသို့ ညွှန်ပြသော လမ်းစဉ်တို့ကို
ပြောကြားတော် မူသည်” ဟု သံယုတ္တနိကာယ် ရောဟိတဿ
သုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား ဖော်ပြထားတော်မူသည်။

ဤစိတ်ဝင်စားရာကောင်းသော လမ်းစဉ်သည် ဘုရားကိုယ်
တော်တိုင် သိမြင်တော်မူသော သစ္စာတရား လေးပါးကို ရည်
မှန်းသည်။ မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ပွင့်တော်မူကြသော်လည်း
ကောင်း၊ ပွင့်တော် မမူကြသော်လည်းကောင်း ထိုသစ္စာ လေး
ပါးတို့သည် ဖြစ်မြဲဖြစ်ကုန်၏။ ၎င်းသစ္စာလေးပါးတို့ကို မှား
ယွင်းနေကြသော လောက သတ္တဝါများအား မြတ်စွာဘုရား
သာ ဖွင့်ပြဖော်ပြတော်မူသည်။

လောဘတဏှာမှ ဝေးစွာကင်းကွာသော အမြတ်ဆုံး ဖြစ်
သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ သိအပ်သောကြောင့် သို့မဟုတ်လောဘ
တဏှာ ကင်းကွာသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ်သို့ ညွှန်ပြသော
ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဤသစ္စာတရားတို့သည် အရိယသစ္စာ
တရားများ မည်ကုန်၏။

ပထမ သံစွာတရားသည် ဒုက္ခဖြစ်ခြင်းနှင့် ဆိုင်သည်။ ဒုက္ခ
ဝေဒနာသည် ခဲယဉ်းစွာ သည်းခံရခြင်းကို ဆိုလိုခြင်းကြောင့်

ဒု သည် ခဲယဉ်းကိုဟောသည်။ ခ သည် သည်းခံကို ဟော
 သည်။ ဤနေရာ၌ ဒုက္ခမှာ ဒုပုဒ်သည် စက်ဆုပ်၊ ရွံရှာဖွယ်
 အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ ခ ပုဒ်သည် အချဉ်းနှိုး အဓိပ္ပာယ် ရှိသည်။
 ဒုက္ခေ လောကောပတိဋ္ဌိတော = လောကသည် ဆင်းရဲမှာ တည်
 ရှိသောကြောင့် ရွံရှာဘွယ်ဖြစ်သည်။ တစုံတရာ မှန် ကန် သော
 တရားကင်းမဲ့သောကြောင့် အချဉ်းနှိုးဖြစ်သည်။

သာမည အလတ်စားသူဆိုသည် အပေါ်ယံမြင်သောသူများ
 ဖြစ်ကြသည်။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တပါးသည် ဝတ္ထုများကို အမှန်
 အတိုင်း မြင်သည်။ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တပါးသည် အမှန်မဟုတ်
 သော စည်းစိမ်များဖြင့် လူသတ္တဝါကို လိမ်လည်ဖြားယောင်း
 သော ဒုက္ခနှင့် ယှဉ်သော ဤလောကမှာ အမှန်စင်စစ် စည်း
 စိမ်ရယ်လို့ မမြင်။ စည်းစိမ်ချမ်းသာရယ်လို့ တို့ခေါ်ဝေါ်နေရ
 ခြင်းသည် တစုံတခုအလိုဆန္ဒ၏ ပြည့်ဝစေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။
 ဤအလိုရှိသော ဝတ္ထုကိုရသည်နှင့်တပြိုင်နက် ချက်ချင်း ရွံရှာ
 ဖွယ် ဖြစ်လာ၏။ အားလုံးသော အလိုဆန္ဒများသည် မရောင့်ရဲ
 ဖြစ်ကုန်၏။ အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့သည် ဇာတိကို နောက်
 လိုက်ရ၍လည်းကောင်း၊ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ဇရာဗျာဓိမရဏ
 တို့ကို နောက်လိုက်ရသည်။ ဤဒုက္ခ၏ အကြောင်းလေးပါးမှ
 လွတ်ကင်းသူ တယောက်မျှ မရှိပါ။

အတိုချုပ်အားဖြင့် ဤကိုယ်ခန္ဓာကိုယ်တိုင်ကလည်း ဒုက္ခ၏
 အကြောင်းတခု ဖြစ်နေပါသည်။

ဤဒုက္ခသစ္စာကို အလေးပြု၍ ဟောကြားတော် မူသော

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဒုက္ခကိုပယ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကိုရရန် အကြံအစည်တခု ပေးထားတော်မူသည်။

ဤဒုက္ခဖြစ်ခြင်း အကြောင်းရင်းသည် ဒုတိယသစ္စာတရား ဖြစ်သော လောဘတဏှာဖြစ်သည်။ တဏှာရှိသည်တမျှ ကာလ ပတ်လုံး ဒုက္ခဖြစ်သည်။

တတိယသစ္စာတရားသည် အမြတ်ဆုံးစည်းစိမ် နိဗ္ဗာန်တည်း ဟူသော နိရောဓသစ္စာ ဖြစ်သည်။ အားလုံးသော တဏှာတို့ကို လုံးပယ်ပစ်ခြင်းအားဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ကိုရသည်။

စတုတ္ထသစ္စာတရားသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး နိဗ္ဗာန်တရားသို့ ညွှန်ပြ သော လမ်းစဉ်ဖြစ်သည်။

ပထမသစ္စာနှစ်ပါးသည် လောကီဖြစ်သည်။ ဒုတိယသစ္စာနှစ် ပါးသည် လောကုတ္တရာ ဖြစ်သည်။

* * *

အခန်း (၄)

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး

ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် တွေ့တော်မူသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရာလမ်းသာဖြစ်သည်။ သူတပါး၏ စိတ်ဝိညာဉ် ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းကို နှောင့်နှေးစေတတ်သော ကိလေသာ ကာမနှင့် ယှဉ်သော ချမ်းသာကို အဖန်တလဲလဲ ခံစားခြင်းဟုဆို အပ်သော အယုတ်တရားကို ၎င်း။ သူတပါး၏ ဉာဏ်ပညာကို အားနည်းစေတတ်သော မိမိကိုယ်၏ ပင်ပန်းခြင်းကို အဖန်တလဲ လဲ ဖြစ်စေတတ်သော အယုတ်တရားကို ၎င်း။ ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးက ကြည့်ရှောင်၏။

အယုတ်တရား နှစ်ပါးကို ရှောင်လျက် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်သော၊ သစ္စာလေးပါးကို မြင်တော်မူသော ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်သော၊ ကိလေသာကို ငြိမ်းစေတတ်

သော၊ နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရာလမ်းကြောင်းကို ညွှန်ပြသော အလယ် အလတ်ဖြစ်သော အကျင့်ကို ကျင့်တော်မူပါသည်။

ထိုမဂ္ဂသစ္စာသည် ဆောက်ပါ အင်္ဂါရှစ်ပါး ပါဝင်သည်။

- (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ = ကောင်းစွာမြင်ခြင်း။
- (၂) သမ္မာသင်္ကပ္ပ = ကောင်းစွာကြံခြင်း။
- (၃) သမ္မာဝါစာ = ကောင်းစွာဆိုခြင်း။
- (၄) သမ္မာကမ္မန္တိ = ကောင်းစွာပြုခြင်း။
- (၅) သမ္မာအာဇီဝ = ကောင်းစွာ အသက်မွေးခြင်း။
- (၆) သမ္မာဝါယမ = ကောင်းစွာအားထုတ်ခြင်း။
- (၇) သမ္မာသတိ = ကောင်းစွာ အောင့်မေ့ခြင်း။
- (၈) သမ္မာသမာဓိ = ကောင်းစွာတည်ကြည်ခြင်း။

(၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် သစ္စာလေးပါးကို သိသည်။ ၎င်းပြင် သမ္မာ ဒိဋ္ဌိသည် အမှန်ဖြစ်သည့်အတိုင်း မိမိကိုယ်ကို သိသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာတရား၏ ပဓာနမှတ်သားချက်သည် ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိပင် တည်း။ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားသည် ပညာကို အခြေခံပြုသည်။ မှန်းဆ ယုံကြည်သည် မဟုတ်။

(၂) သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် သုံးမျိုးရှိ၏။

နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ = ဆန္ဒရာဂနှင့် ဆန့်ကျင်သော ထွက်မြောက် စေခြင်း၏ ကြံစည်ခြင်း။

အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပံ = ဗျာပါဒနှင့် ဆန့်ကျင်သော ကောင်းသော ကြံစည်ခြင်း။

အဂိဟိံသာ သင်္ကာပု=ရက်စက်ခြင်းနှင့် ဆန့်ကျင်၍ မညှင်းဆဲ အန္တရာယ်ကင်းသော အကြံအစည်။

ဤသည်တို့သည် စိတ်ကိုဖြူစင်စေကုန်၏။

(၃) သမ္မာဝါစာသည် မုသားဆိုခြင်း၊ ဂု်းတိုက်ခြင်း၊ ကြမ်းတမ်းစကားကို ဆိုခြင်း၊ ပြိမ်ဖျင်း စကားကို ဆိုခြင်းတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့် ရေတွက်ယူအပ်၏။

(၄) သမ္မာကမ္မန္တသည် သူ၏ အသက်ကို လျင်စွာချခြင်း။ သူ့တပါး ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားသော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့် ရေတွက်ယူအပ်၏။

(၅) သမ္မာအာဇီဝသည် ဂိဟိလူသည် ရှောင်ကြဉ်အပ်သော ကုန်သွယ်မှု ငါးမျိုးဖြင့် ရေတွက်ယူအပ်၏။ လက်နက်ကုန်သွယ် ပြုလုပ်ခြင်း။ လူသတ္တဝါကို ကုန်သွယ်ပြုလုပ်ခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်ကို မွေး၍ သတ်၍ အသားကို ကုန်သွယ်ပြုလုပ်ခြင်း၊ မူးစေတတ်သော သေရည်သေရက်ကို ကုန်သွယ် ပြုလုပ်ခြင်း၊ အဆိပ်ကို ကုန်သွယ် ပြုလုပ်ခြင်းဟူ၍ ကုန်သွယ်ခြင်း မပြုအပ်သော ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း ငါးမျိုး ဖြစ်ကုန်၏။ ရဟန်းများအတွက် လျှို့ဝှက်လှည့်ဖြားခြင်း အလုပ်သည် မိစ္ဆာဇီဝအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်၏။

(၆) သမ္မာဝါယမသည် လေးပါးအပြားရှိသည်။

၎င်းလေးပါး ဟူသည်ကား—

(က) ဖြစ်ကုန်ပြီးသော အကုသိုလ် တရားတို့ကို ပယ်ခြင်းငှာ လုံ့လပြုခြင်း။

(ခ) မဖြစ်ကုန်သေးသော အကုသိုလ် တရားတို့ကို မဖြစ်စေခြင်းငှာ လုံ့လပြုခြင်း။

(ဂ) မဖြစ်ကုန်သေးသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ လုံ့လပြုခြင်း။

(ဃ) ဖြစ်ကုန်ပြီးသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို အလွန်ပွားများစေခြင်းငှာ လုံ့လပြုခြင်း။

(၇) သမ္မာသတိလည်းလေးပါးအပြားရှိသည်။ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မနှင့်စပ်ဆိုင်သော သတိတရားဖြစ်သည်။

(ဂ) သမ္မာသမာဓိသည် စိတ်တည်ကြည်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပထမနှစ်ပါးကို ပညာဖြင့် ရေတွက်သိမ်းယူအပ်၏။ ဒုတိယသုံးပါးကို သီလဖြင့် ရေတွက်သိမ်းယူအပ်၏။ နောက်ဆုံးသုံးပါးကို သမာဓိဖြင့် ရေတွက်သိမ်းယူအပ်၏။

သမ္မာဝါစာ)	
သမ္မာကမ္မန္တ)	သီလ
သမ္မာအာဇီဝ)	

သမ္မာဝါယမ)	
သမ္မာသတိ)	သမာဓိ
သမ္မာသမ္မာဓိ)	

ဆမ္မာဒိဋ္ဌိ
သမ္မာအင်္ဂပ္ပံ) ပညာ

ဆေချာစွာ ပြောလျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပါဝင်စေသော ဤ
အကြောင်းတရားများသည် နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသော လောကုတ္တရာ
မဂ်စိတ်လေးပါးမှာ စု၍ ရှိနေသော စေတသိတ် ရှစ်ခုကို ထင်
ရှားဖော်ပြသည်။ ။ ဖြစ်ပွားလာခြင်း၏ အစဉ်အတိုင်းနှင့်
အားလျော်စွာ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် ဤမဂ်သမီး
တရား၏ အဆင့်အတန်း သုံးပါးဖြစ်ကုန်၏။

* * *

အခန်း (၅)

နိဗ္ဗာန်

နိဗ္ဗာန်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာတရား၏ အမွန်အမြတ်ဖြစ်သည်။
သေချာစွာ ရှင်းဖော်ပြချက်ကား-

ပါဠိစကားမှာ နိဗ္ဗာန်သည် (သက္ကဋ္ဌစကား-နိရိဝါန) နိဗ္ဗာန်
ဝါနကို ပေါင်းစပ်ထားသည်။ နိဗ္ဗာန်သည် တားမြစ် အဓိပ္ပာယ်ရှိ
သော ဥပသက္ကဋ္ဌဖြစ်သည်။ ဝါနသည် ချုပ်တတ် မြှေးတတ်
သို့မဟုတ် တွယ်တာတတ်သော အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ ထိုဟာသည်
ဘဝတခုနှင့် တခုကို တွယ်တာဖို့ရန် ကြိုးတချောင်းနှင့် အလား
တူသော တဏှာဖြစ်သည်။ “ဝါန” ဟု ဆိုအပ်သော တဏှာမှ
ထွက်မြောက်ခြင်းကို (နိ) နိဗ္ဗာန်ဟု ခေါ်သည်။

တဏှာနှင့် ချည်နှောင် ထားသမျှ ကာလ ပတ်လုံး တစ်
F.3 တယောက်သောသူသည် ပဋိသန္ဓေ တည်ခြင်းနှင့် သေခြင်းအစဉ်

မပြတ်ဖြစ်နေသောစက်ရဟတ်၌ ဝတ္ထုရုပ်ကိုဖြစ်စေမည်ဖြစ်သော ကမ်တရား၏ ခွန်အားအစွမ်းသတ္တိ အသစ်ကို ဆည်းပူးစုဆောင်း သည်။ တစုံတယောက်သော သူသည် အားလုံးသော တဏှာမျိုး တို့ကို နှုတ်ပစ်ဖျက်ဆီးခဲ့ပြီးလျှင် ကမ်းတရား၏ ခွန်အား အစွမ်း သတ္တိသည် ပြုပြင်စီရင်ရန် ရပ်စဲသွားသောအခါ ပဋိသန္ဓေ တည်ခြင်းနှင့် သေရခြင်း၏ သံသာရ စက်ရဟတ်မှ လွတ်မြောက်လျက် နိဗ္ဗာန်ကိုရသည်။ နိဗ္ဗာန်နှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာလွတ်မြောက်ခြင်း၏ ထင်မြင်ချက်သည် မကောင်းမှုအပြစ်ဒဏ်နှင့် အပယ်ဘုံမှ မလွတ်မြောက်သော ပဋိသန္ဓေတည်ခြင်းနှင့် သေရခြင်း၏ အပန်တလဲလဲ ဖြစ်ရသော သံသာရစက်ရဟတ်မှ ဤလွတ်မြောက်ခြင်း တရားပင် ဖြစ်ပါပေသတည်း။

လောဘမီး၊ ဒေါသမီး၊ မောဟမီးတို့၏ ငြိမ်းခြင်းတရားကို

နိဗ္ဗာန်ဟူ၍လည်း ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။

နိဗ္ဗာန်သည် ဘာမျှမရှိခြင်းတရား ဖြစ်ရမည်လော။

နိဗ္ဗာန်သည် ဘာမျှမရှိဟု ပြောခြင်းသည် လူတယောက်

ပသာဒ ငါးပါးနှင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို မမြင်နိုင်သော ကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ မျက်စိကန်းသော သူသည် အလင်းရောင်ကို မမြင်

သောကြောင့်သာ အလင်းရောင် မရှိဟူ၍ ဆိုခြင်း သကဲ့သို့

အကြောင်း ယုတ္တိမရှိသော စကားဖြစ်ပါသည်။ ထင်ရှားသော

ဒဏ္ဍာရီ တခုမှာလည်း ရေနှင့်သာ အကျွမ်း ဝင်သော ငါး

အကောင်သည် လိပ်တကောင်နှင့် အချေအတင် ပြောလျက်

ပြဿနာ ဟူသမျှတို့နှင့် 'မရှိ' ကို သူရသောကြောင့် ကုန်းမြေ

သည် မရှိဟူ၍ အနိုင်ယူသောအားဖြင့် အဆုံးသတ်လိုက်သည်။

လိပ်သည် ပင်လယ်၊ ကုန်းမြေ နှစ်ခုစလုံးနှင့် အကျွမ်းဝင်ငြား
 သော်လည်း ကုန်းမြေ၏ အမှန်သဘာဝကို ထိုငါးအား ရှင်း
 လင်း မဖော်ပြနိုင်။ ထိုငါးသည်လည်း ရေနှင့်သာ အကျွမ်းဝင်
 သိသောကြောင့် ကုန်းမြေသည် ဘယ်လိုဖြစ်နေလဲ ဆိုတာကို
 သဘော မမိနိုင်ချေ။ ၎င်းနှင့်အလားတူစွာ လောကီနှင့် လော
 ကုတ္တရာ နှစ်ပါးလုံးအကျွမ်းဝင် သိမြင်သော ရဟန္တာတို့သည်
 လောကီနည်းများဖြင့် လောကုတ္တရာကို ဘယ်လိုလဲ ဆိုတာကို
 သေချာစွာ လောကီသားတယောက်အား ရှင်းလင်းမဖော်ပြနိုင်။
 လောကီသားတယောက်ကလည်း လောကီဉာဏ်ဖြင့်သာ လော
 ကုတ္တရာကို မသိမြင်နိုင်။ လောကုတ္တရာ တရားအခြေအနေသည်
 မိမိအလိုလို ဉာဏ်ပညာဖြင့် မျက်မှောက်ပြုရသော တရားဖြစ်
 သည်။

တစုံတယောက်က နိဗ္ဗာန်သည် ဘာမျှမရှိဟူ၍ သေချာစွာ
 ပြောနိုင်သည်။ အကျဉ်းအားဖြင့်ကား တစုံတယောက်သောသူ
 က နိဗ္ဗာန်သည် စေ့စေ့စပ်စပ် သေသေချာချာ မှန်မှန်ကန်ကန်
 ဘယ်လိုဖြစ်နေလဲ ဆိုတာကို လောကီဝေဟာရ နည်းဖြင့် သင့်
 လျော် လုံလောက်စွာ ရှင်းလင်းမဖော်ပြနိုင်။ နိဗ္ဗာန်သည် မိမိ
 ကိုယ်တိုင်အလိုလို မျက်မှောက်ပြုရသော တရားပင် ဖြစ်ပါသည်။

(သောပါဒိသေသနှင့် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်)

နိဗ္ဗာန်သည် နှစ်မျိုးရှိသည် မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ပရိနိဗ္ဗာန်
 မစံမီ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် သိရသောနည်းလမ်းနှင့်အားလျော်
 စွာ အမည်ကိုရသော နိဗ္ဗာန်တပါးသာ ဖြစ်သည်။

ကြွင်းကျန်သော ကိုယ်ခန္ဓာနှင့်တကွ ဤပစ္စုပ္ပန် ဘဝမှာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသောအခါ သောပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန ဓာတ်ဟုခေါ်သည်။ တစ်တခုကြွင်းကျန်ရစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကြီး မရှိပဲ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပျက်စီးပြီးနောက် ဖြစ်သော ရဟန္တာတပါး သည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသောအခါ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ် ဟု ခေါ်သည်။

နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အဘယ်မှာရှိသနည်း။?

တစ်တခု သီးခြားနေရာမှာ မီးတောက်သည် မဟုတ်။ အလိုရှိ သော အချင်းအရာဖြစ်သောအခါ မီးဖြစ်ပေါ်လာ သကဲ့သို့ ထိုအတူ နိဗ္ဗာန်သည် တစ်တခုသီးခြား နေရာမှာ ဖြစ်ပေါ်လာ ဆည်ကို ဆိုသည်မဟုတ်။ လိုသောအချင်းအရာ အရတ္တမဂ်ဉာဏ် အရမတ္တဖိုလ်ဉာဏ် ပြည့်စုံလာသောအခါသာ နိဗ္ဗာန်ကိုရပါ သည်။

ဤကျမ်းရေးရ-မြတ်ပုညကို
ဘေးရန်ခပ်သိမ်း-ကင်းငြိမ်းစေလို
သူတော်ကောင်းနှင့်-မြဲဖြင့်ပေါင်းခို
ကေန္တ-ဗုဒ္ဓဆုတောင်းဆို။ ။
ပုဒါအာ

အင်္ဂလိပ်စာကဏ္ဍ

Chapter I

KAMMA

Kamma literally means action or deed. In its ultimate sense Kamma means good and bad volition (Kusala Akusala Cetanā).

Every volitional action, except that of a Buddha and of an Arahant, is called Kamma. The Buddhas and Arahants do not accumulate fresh Kamma, as they have destroyed all their passions.

Kamma does not necessarily mean only past actions; it may be both present and past actions. It is not fate. Nor is it predestination which is imposed on us by some mysterious unknown power to which we must helplessly submit ourselves. It is one's own doing which reacts on one's own self, and so we have the possibility to divert the course of our Kamma.

Kamma is action and Vipāka, fruit, is its reaction. It is the cause and effect. Like a mango seed is Kamma. Vipāka, effect, is like the mango fruits arising from the tree. The leaves and flowers are like the Vipākānisainā inevitable consequences.

As we sow, we reap either in this life or in a future birth. What we reap today is what we have sown either in the present or in the past.

Kamma is a law in itself. But it does not follow that these should be a lawgiver. Ordinary laws of nature like gravitation, need no lawgiver. It operates in its own field without the intervention of an external, independent ruling agency.

Inherent in Kamma is the potentiality of producing its due effect. The cause produces the effect; the effect explains the cause. The seed produces the fruit; the fruit explains the seed, the both are inter-related. Even so Kamma and its effect are inter-related; the effect already blooms in the cause.

Kusala Kamma

There are ten kinds of Kusala Kamma or meritorious actions.

They are:—

- (1) Dāna=Generosity, which yields wealth.
- (2) Sila=Morality, which gives birth in noble families and in states of happiness.
- (3) Bhāvanā=Meditation, which gives birth in Realms of form and formless Realms; and which tends to gain Higher Knowledge and Emancipation.
- (4) Apacāyana=Reverence, the cause of noble parentage.
- (5) Veyyāvacca=Service, which tends to produce a large retinue.
- (6) Pattidāna=Transference of merit, which serve as a cause to give in abundance in future births.
- (7) Pattānumodanā=Rejoicing in others' merit, which is productive of merit wherever one is born.

- (8) Dhammasavana=Hearing the Doctrine, which promotes wisdom.
- (9) Dhammaderanā=Expounding the Doctrine, which promotes wisdom.
- (10) Diṭṭhjukamma=Straightening of one's own view, which strengthens one's confidence.

The Five Rūpa Jhānas and the Four Arūpa Jhānas are also regarded as Kusala Kamma pertaining to the Realms of Form and Formless Realms respectively.

Akusala Kamma

There are ten Akusala Kammās or evil actions which are caused by deed, word, and thought.

Three are caused by deed—namely, killing (Pānātipata), stealing (Adinnādāna, and unchastity (Kāmesumicchācārā).

Four are caused by word—namely, lying (Musāvādā), slandering (Pisunavācā), harsh speech (Pharusavāca), and frivolous talk (Samphappatāpa).

Three are caused by mind—namely, covetousness (Abhijjhā), ill-will (Vyāpāda), and false view (Micchāditti).

Killing means the destruction of any living being. The pali term Pāna strictly means the psycho-physical life pertaining to one's particular existence. The speedy destruction of this life force, without allowing it to run its due course, is pānātipātā. Animals are also included in living beings, but not plants.

(1) The following five conditions are necessary to complete this evil of killing:—(a) a being, (b) consciousness that it is a being, (c) intention of killing, (d) effort, and (e) consequent death.

The evil effects of killing are:— Short life, diseasedness, constant grief caused by the separation from the loved, and constant fear.

(2) Five conditions are necessary to complete the evil of stealing— namely, (a) another's property, (b) consciousness that it is so, (c) intention of stealing, (d) effort, and (e) consequent removal.

The evil effects of stealing are:— poverty wretchedness, unfulfilled desires, and dependent livelihood.

(3) Four conditions are necessary to complete the evil of unchastity— namely, (a) the forbidden object, (b) the mind to enjoy the forbidden object, (c) the effort to enjoy, (d) enjoying the touching one's own sexual organ with the other's.

The evil effects of unchastity are:— having many enemies, getting undesirable wives, birth as a woman or as an eunuch.

(4) Four conditions are necessary to complete the evil of lying— namely, (a) an untrue thing, (b) intention to deceive, (c) corresponding effort, (d) the communication of the matter to others.

The evil effects of lying are:— being tormented by abusive speech, being subject to vilification, incredibility, and a stinking mouth.

(5) Four conditions are necessary to complete the evil of slandering— namely, (a) persons that are to be divided, (b) the intention to separate them or the desire to endear oneself to another, (c) corresponding effort, and (d) the communication.

The evil effect of slandering is the dissolution of friendship without any sufficient cause.

(6) Three conditions are necessary to complete the evil of harsh speech—namely, (a) a person to be abused, (b) angry thought, and (c) the abuse.

The evil effects of harsh speech are:— being detested by others though absolutely blameless, and harsh voice.

(7) Two conditions are necessary to complete the evil of frivolous talk—namely, (a) the inclination towards frivolous talk, and (b) its narration.

The evil effects of frivolous talk are:— defective bodily organs and incredible speech.

(8) Covetousness has the characteristic mark of thinking “Ah, would this property were mine!” The two conditions necessary to complete this evil are:— (a) another’s property, and (b) averting to it, saying— “Would this be mine!”

The evil effect of covetousness is non-fulfilment of one’s wishes.

(9) Two conditions are necessary to complete the evil of ill-will—namely, (a) another being, and (b) the thought of doing harm.

The evil effects of ill-will are:— ugliness, manifold diseases, and detestable nature.

(10) False view is seeing things wrongly. False beliefs, like the denial of the efficacy of deeds etc., are also included in this evil.

Two conditions are necessary to complete this evil—namely, (a) perverted manner in which the object is viewed, and (b) the understanding of it according to that misconception.

The evil effects of false view are:— base attachment, lack of wisdom, dull wit, chronic diseases, and blame-worthy ideas.

Chapter II

Rebirth

Kamma necessarily leads to rebirth. Past Kamma conditions the present birth, and present Kamma, in combination with past Kamma, the future. The present is the offspring of the past, and becomes, in its turn, the parent of the future.

The present need no proof. The past is based on memory and reports, and the future on forethought and inferences-

Reasons to believe in a Past Eirth

The greatest authority on rebirth is the Buddha. Says He, "With clairvoyant vision, purified and supernomal, I perceived beings disappearing from one state of existence and reappearing in another. I beheld the base and the noble, the beautiful and the ugly, the happy and the miserable, passing according to their deeds".

There was no reason for the Buddha to tell a deliberate lie to deceive His followers.

Following His instructions, His disciples also developed this retrocognitive knowledge and were able to read their past lives to a great extent.

The development of this super-normal vision is not restricted only to the Buddha and His disciples. Any person, whether Buddhist or not could possess this faculty. Some Indian Kishis, even before the advent of the Buddha, developed such powers as clairaudience, clairvoyance, thought reading, and so forth.

There are also some persons, who according to the laws of association, spontaneously develop the memory of their past birth and remember fragments of their previous lives. A few well-attested cases are reported from Mon and Burmese countries, India, Germany, England, etc.

The Cause of this Rebirth Process—

The Wheel of Life.

In short, Kamma, which is rooted in ignorance, is the cause of birth and death. As long as this Kammic force survives there is rebirth.

This process of becoming is fully explained in the *paticca Samuppāda* (Dependent Arising or Dependent Origination).

It should be understood that *Paticca Samuppāda* is only a discourse on Samsara, the process of birth and death (the wandering again and again), and not a theory of the evolution of the world from primordial matter. It deals with the cause of rebirth and suffering, but it does not in the least attempt to show the absolute origin of life.

Ignorance (*Avijjā*) of the four Noble Truths is the first link or cause of the wheel of life. It clouds all right understanding.

Dependent on Ignorance arise volitional activities (*Sankhārā*)—moral and immoral activities, whether good or bad, which are rooted in

ignorance, tend to prolong wandering in Sainsāra. Nevertheless, good actions are essential to get rid of the ills of this ocean of life.

Dependent on Volitional Activities arises Relinking Consciousness (Vinnāṇa).

This links the past with the present.

Simultaneous with the arising of re-linking consciousness there come into being Mind and Matter (Nāma and Rūpa).

The Six Senses (Salāyatana) are the inevitable consequence of Mind and Matter.

Because of the Six Senses Contact (Phassa) sets in.

Contact leads to Sensations (Vedana).

Dependent on Sensations arises Craving (Taṇhā).

Craving produces Attachment (Upādāna).

Attachment conditions Kamma (Bhava) which, in its turn, determines future Birth (Jāti).

Old age and Death (Jarā-Marāṇa) are the inevitable consequences of birth.

If, on account of a cause, an effect comes to be, then if the cause ceases, the effect also must cease.

The complete cessation of Ignorance leads to the cessation of birth and death.

The above process of cause and effect continue ad infinitum. The beginning of this process cannot be determined as it is impossible to say when this life-flux was encompassed by ignorance. But when this ignorance is turned into knowledge, and the life-flux is transmuted to Nibbāna Dhātu, then the end of the life process or Sainsāra comes about.

The whole formula may be summed up thus:-
 Dependent on Ignorance arises Volitional Activities-

- " " Volitional Activities arises Consciousness.
- " " Consciousness arises Mind and Matter.
- " " Mind and Matter arises the Six Spheres of Sense.
- " " The Six Spheres of Sense arises Contact.
- " " Contact arises Sensation.
- " " Sensation arises Craving.
- " " Craving arises Attachment.
- " " Attachment arises Actions (Kamma Bhava).
- " " Actions arises Birth.
- " " Birth arises Decay, Death, Sorrow, Lamentation, Pain, Grief, and Despair.

Thus does the entire aggregate of suffering arise.

The first two of those twelve pertain to the past, the middle eight to the present, and the last two to the future.

The Cessation of the Wheel of Life.

The complete cessation of Ignorance leads to the Cessation of Activities.

The cessation of Activities leads to the cessation of Consciousness.

The cessation of Consciousness leads to the cessation of Mind and Matter.

The cessation of Mind and Matter leads to the cessation of the six Spheres of Sense.

The cessation of the six Spheres of Sense leads to the cessation of Contact.

The cessation of Contact leads to the cessation of Sensation.

The cessation of Sensation leads to the cessation of Craving.

The cessation of Craving leads to the cessation of Attachment.

The cessation of Attachment leads to the cessation of Actions.

The cessation of Actions leads to the cessation of Birth.

The cessation of Birth leads to the cessation of Decay, Death, Sorrow, Lamentation, Pain, Grief, and Despair.

Thus does the cessation of this entire aggregate of suffering result.

—o—

Modes of Birth and Death

(Four Modes of Birth)

The four Modes of Births are:-

(1) Egg-born creatures (Andaja), such as birds, snakes, etc.

(2) Womb-born creatures, (Jalābuja) All human beings, some earth-bound deities, those animals that take their conception in a mother's womb, belong to this class.

(3) Moisture-born creatures (Sainsedaja), such as certain insects, that take moisture as material for their growth.

(4) Creatures having spontaneous birth (Opapātika). They are generally invisible to the naked eye. Conditioned by past Kamma, they appear suddenly independently of their parents. Brahmas, Devas of heavenly realms, Petas, and miserable ones who are subject to torments and sufferings in states of woe (Niriya) are included in this class.

—o—

Four Kinds of Deaths

Buddhism assigns death to the following four causes:-

(1) *Āyukkhaya Maraṇa* = Death due to the expiration of the life-term. What are commonly understood to be natural deaths due to old age may be classed under this category.

(2) *Kammakkhaya Maraṇa* = Death due to the exhaustion of Reproductive Kamma energy.

(3) *Ubhayakkhaya Maraṇa* = Death due to both the exhaustion of the Reproductive Kammic energy and the expiration of the life-term. (Death due to the simultaneous exhaustion of the Reproductive Kammic energy and the expiration of the life-term).

(4) *Upacchedaka Maraṇa* — Death due to the action of a stronger Kamma that suddenly cuts off the power of the Reproductive Kamma before the expiry of the life-term.

The first three types of deaths are collectively called *Kālamaraṇa* (timely death) and the last one is known as *Akālamaraṇa* (untimely death).

An oil lamp, for instance, may get extinguished owing to any of the following four courses:— the exhaustion of the wick, the exhaustion of oil, simultaneous exhaustion of both wick and oil, and some extraneous cause like wind.

Death of a person may similarly be caused by the above-mentioned four ways.

—o—

Chapter III

THE FOUR NOBLE TRUTHS

The Four Noble Truths are:-

- (1) **Dukkha Ariyasaccā**=The Noble Truth of Sorrow.
- (2) **Dukkhasmudaya Ariyasaccā**=The Noble Truth of the Cause of Sorrow.
- (3) **Dukkhanirodha Ariyasaccā**=The Noble Truth of the Cessation of Sorrow.
- (4) **Dukkhanirodhagāminīpaṭipadā Ariyasaccā**—The Noble Truth of the Path Leading to Nibbāna, the Cessation of Sorrow.

Truth is that which is (Sacca). It is an incontrovertible fact. According to Buddhism there are four such Truths, all associated with man.

In the Rohitassa Sutta, Sanyuttanikāya, the Buddha states: "In this very one-fathom long body, along with its perceptions and thoughts, I proclaim the world, the origin of the world, the cessation of the world, and the Path leading to the cessation of the world".

This interesting passage refers to the Four Noble Truths which the Buddha Himself discovered. Whether Buddhas arise or not they exist, and it is a Buddha that reveals them to the deluded world.

These Truths are in Pāli termed *Ariya Saccāni*, because they were discovered by the Greatest *Ariya*, that is, one who is far removed from passions, or because they lead to the *Ariya*, state of passionlessness.

The first Truth deals with the existence of *Dukkha*. As a feeling *Dukkha* means that which is difficult to be endure (*Du*=difficult, *Kha*=to endure). Here *Dukkha* is used in the sense of contemptible or detestable (*Du*), emptiness (*Kha*). The world rests on suffering (*Dukkhe loko patitthito*-hence it is contemptible. It is devoided of any reality-hence it is empty or void.

Average men are only surface seers. An *Ariyan* sees things as they truly are.

To an *Ariyan* sees that there is no real happiness in this sorrowful world which deceives mankind with illusory pleasures. What we call happiness is merely the gratification of some desire. "No sooner is the desired thing gained than it begins to be scorned". Insatiable are all desires.

All are subject to birth (*Jāti*), and consequently to decay (*Jarā*), disease (*Vyādhi*), and death (*marāna*). No one is exempt from these four causes of suffering.

In brief this body itself is a cause of suffering.

Whilst emphasising the truth of suffering, the *Buddha* suggests a means to get rid of this suffering and gain the Highest Happiness.

The cause of this suffering is Craving, which is the second Noble Truth. Suffering exists as long as there is craving or attachment (*Taṇha*)

The third Noble Truth is the complete Cessation of suffering which is Nibbana, the Bliss Supreme. It is achieved by the total eradication of all forms of craving.

The fourth Noble Truth is the Path leading to the Cessation of suffering, which is the Noble Eight-fold Path (the Via Media).

The first two are mundane (lokiya), the second two are supramundane (lokuttara).

Chapter IV

The Noble Eightfold Path

The Noble Eightfold Path (Ariya Atthangika Magga), discovered by the Buddha Himself, is the only way to Nibbāna. It avoids the extreme of self-mortification that weakens one's intellect, and the extreme of self-indulgence that retards one's spiritual progress. Avoiding the two extremes, the Buddha took to the Middle Path, leading to insight, to wisdom, to Peace and Nibbāna.

It consists of the following eight factors:-

(1) Right Understanding	(Sammā Diṭṭhi)
(2) Right Thoughts	(Sammā Sankappa)
(3) Right Speech	(Sammā Vācā)
(4) Right Action	(Sammā Kammanta)
(5) Right Livelihood	(Sammā Ajīva)
(6) Right Effort	(Sammā Vāyāma)
(7) Right Mindfulness	(Sammā Sati)
Right Concentration	(Sammā Samādhi)

(1) Right Understanding is the knowledge of the Four Noble Truths. In other words, it is the understand of oneself as one really is.

The keynote of Buddhism is this Right understanding. Buddhism as such is based on knowledge and not on blind belief.

(2) Right Thoughts are threefold. They are the Thoughts of Renunciation (Nekkhamm Sankappa) which are opposed to lustful desires, Benevolent Thoughts (Avyāpāda Sankappa) which are opposed to ill will, and Thought of Harmlessness (Avihimsā Sankappa) which are opposed to cruelty. These tend to purify the mind.

(3) Right Speech deals with refraining from falsehood, slandering, harsh words, and frivolous talks.

(4) Right Action deals with refraining from killing, stealing, and unchastity.

(5) Right Livelihood deals with the five kinds of trades which should be avoided by a lay disciple. They are trading in arms, human beings, flesh, (that is, breeding animals for slaughter), intoxicating drinks, and poison. Hypocritical conduct is cited as wrong livelihood for monks.

(6) Right Effort is fourfold— namely, (a) the endeavour to discard evil that has already arisen, (b) the endeavour to prevent the arising of unrisen evil, (c) the endeavour to develop unrisen good, and (d) the endeavour to promote whatever good has already arisen.

(7) Right Mindfulness is also fourfold. It is the mindfulness with regard to body, sensations, mind, and Dhamma (Phenomena)

(8) Right Concentration is the one-pointedness of the mind.

The first two are grouped in Wisdom (Pannā), the second three in Morality (Sīla), and the last three in Concentration (Samādhi).

Right Speech	}	Sīla
Right Action		
Right Livelihood		
Right Effort	}	Samādhi
Right Mindfulness		
Right Concentration		
Right Understanding	}	Pannā
Right Thoughts		

Strictly speaking, these factors that comprise the Noble Eight-fold Path signify eight mental properties (Cetasikas) collectively found in the four classes of Supramundane Consciousness whose object is Nibbāna.

According to the order of development Sīla, Samādhi, and Pannā are the three stages of the Path.

Chapter V

Nibbana

Nibbāna is the summum bonum of Buddhism.

Definition

The Pāli word Nibbāna (Sanskrit Nirvāṇa) is composed of "Ni" and "V-āna". Ni is a particle implying negation. V-āna means weaving or craving. It is this craving which acts as a cord to connect one life with another.

"It is called Nibbāna in that it is a 'departure' (ni) from that craving which is called V-āna, lusting".

As long as one is bound up by craving, one accumulates fresh Kammic forces which must materials in one form or other in the eternal cycle of birth and death. When all forms of craving are extirpated, Kammic forces cease to operate, and one attains Nibbāna, escaping the cycle of birth and death. The Buddhist conception of Deliverance is this escape from the ever-recurring cycle of life and death which is not merely an escape from sin and hell.

Nibbāna is also explained as the extinction of the fire of lust (Lobha), hatred (Dosa) and delusion (Moha).

—o—
Is Nibbana Nothingness?

To say that Nibbāna is nothingness, simply because one cannot perceive it with the five senses, is as illogical as to say that light does not exist simply because the blind do not see it. In that well-known fable too a fish who was acquainted only with water arguing with a turtle, triumphantly concluded that there existed no land, because he received 'no' to all his queries. The turtle though acquainted with both sea and land, could not explain to the fish the real nature of the land. The fish too could not grasp what land was as it was acquainted only with water. In the same way the Arahants who are acquainted with both the mundane and the supramundane, cannot explain to a worldling what the supramundane exactly is by mundane terms, nor can a worldling understand the supramundane merely by mundane knowledge. It is a supramundane state which is to be realised by one's own intuitive knowledge.

What Nibbāna is not, one can definitely say. What it precisely is, one cannot adequately express in conventional terms. It is for self-realisation.

Sopādisesa and Anupādisesa Nibbāna Dhātu.

There are not two kinds of Nibbāna, but one single Nibbāna, receiving its name according to the way it is experienced before and after death.

Nibbāna is attainable in this present life. Buddhism does not state that its ultimate goal could be reached only in a life beyond. When Nibbāna is realised in this life with the body remaining, it is called Sopādisesa Nibbāna Dhātu. When an Arahant attains Pari Nibbana, after the dissolution of the body, without any remainder of physical existence, it is called Anupādisesa Nibbāna Dhātu.

Where is Nibbāna?

“Just as fire is not stored up in any particular place but arises when the necessary conditions exist, so Nibbāna is not said to be existing in a particular place, but is attained when the necessary conditions are fulfilled”.

PU. DI. A.

plu
so

